

EL QUINZE

de **Público**

La Champions se gana, pero la igualdad aún hay que pelearla

P29

El Besòs es recupera dels vessaments

L'incendi a la fàbrica de Ditecsa va acabar amb la vida del riu a l'altura de Montornès **P10**

Xarxes de Suport Mutu, la otra primera línea

Las redes de solidaridad vecinal reparten en Barcelona alimentos a 9.000 personas **P12**

MONTSE GIRALT

Catalunya suma cuatro millones de horas extras

UGT detecta que la mitad no se pagan. El excedente crearía 2.600 puestos de trabajo **P18**

Vint anys sense l'arquitecte Enric Miralles

Diferents espais acullen exposicions per homenatjar-lo i reivindicar el seu llegat **P24**

MARO KOURI

GOVERN

Caras nuevas en un Govern profundamente renovado

Más mujeres que hombres en el Ejecutivo catalán que esta semana se ha puesto en marcha **PÁGINA 2**

Pere Aragonès, 132º president de la Generalitat: un independentista pragmático con nervios de acero **PÁGINA 4**

MONTSE GIRALT

“Els protocols de funcionament del Govern ERC-Junts són fonamentals”

Entrevista a Jordi Matas
Doctor en Ciència Política de la UB **P6**

*Nova etapa:
temps de
reconstrucció*

TRIBUNA
Mireia Boya
Ambientòloga

Un Govern renovado y con más mujeres que hombres

Jordi Puigneró será el principal cargo de Junts en el equipo de Aragonès y asume la vicepresidencia, tras el autodescarter de Elsa Artadi. Jaume Giró, en Economía, el fichaje más sorprendente de la nueva Generalitat

Marc Font
BARCELONA

Si el lunes Pere Aragonès tomó posesión del cargo de president de la Generalitat, el miércoles llegó el turno de los 14 consellers y conselleres que integran el nuevo Govern, un ejecutivo profundamente renovado –solo tres estaban en el anterior: Aragonès, Puigneró y Jordà–, en el que por primera vez hay más mujeres (ocho) que hombres (siete) y en el que se combinan perfiles más técnicos con otros marcadamente políticos. Pese a que el nuevo president se ha fijado como uno de sus primeros objetivos impulsar el Acord per l'Amnistia i l'Autodeterminació –quiere que llegue antes de la reactivación de la mesa de diálogo con el Gobierno español–, parece evidente que a la vez quiere intensificar la gestión del Govern, tras la apatía de la presidencia de Torra y la llegada de la pandemia, que ha centrado la acción del Ejecutivo durante el último año. Detallamos el quién es quién del nuevo Govern.

Jordi Puigneró, vicepresidente

Tras las renuncias de Elsa Artadi y Josep Rius, finalmente Jordi Puigneró será el hombre fuerte de Junts per Catalunya en la Generalitat. Bien conectado con Carles Puigdemont y formado políticamente en su ciudad, Sant Cugat del Vallès –fue concejal entre 2005 y 2013–, y en la antigua CDC, mantiene el departamento de Polítiques Digitals y le añade la cartera de In-

Foto de grupo del nuevo Ejecutivo catalán frente al Palau de la Generalitat.

fraestructuras, hasta ahora en manos de Damià Calvet, quién también aspiraba a la vicepresidencia y que ha quedado fuera del ejecutivo. Con menos peso interno que Artadi, el nuevo cargo puede aumentar la proyección de un político ambicioso, que ya fue uno de los nombres que sonó como posible cabeza de lista efectivo de JxCat en las elecciones al Parlament, un puesto que acabó en manos de Laura Borràs.

Laura Vilagrà, Presidència

Si un nombre aparecía como fijo en todas las quinielas previas a la configuración del Ejecutivo era el de Laura Vilagrà (Santpedor, 1976). Alcaldesa de su municipio entre 2003 y 2015 y posteriormente delegada del Govern en la Catalunya Central, en la anterior legislatura había pasado al sector privado. Repescada por Aragonès para la primera línea política –fue la número dos de ERC en las elecciones del 14 de febrero–, se la considera un perfil de gestión, que liderará las Relacions Institucionals i la Funció Pública de la Generalitat.

Aragonès promete “sacudir” el país

Pere Aragonès tomó posesión como president el lunes en un acto en el Palau de la Generalitat en el que reiteró su voluntad de “sacudir” el país, y al que acudieron su antecesor, Quim Torra, el líder de ERC, Oriol Junqueras, o el ministro de Políticas Territoriales y primer secretario del PSC, Miquel Iceta.

GOVERN

Jordi Puigneró será finalmente el nuevo vicepresidente del Govern y hombre fuerte de Junts per Catalunya en la Generalitat.

ARNALD PRAT-ACN

Jaume Giró, Economia i Hisenda

Probablemente el nombre más sorprendente del nuevo ejecutivo es el de este antiguo periodista que llegó a ser director general de la Fundació La Caixa (2014-2019). Fichado por el secretario general de JxCat, Jordi Sànchez –quién le habría llegado a ofrecer la vicepresidencia–, su perfil bancario genera recelos en la CUP, de momento socio imprescindible en el Parlament del nuevo Govern. A la vez, muestra cómo el partido de Puigdemont intenta mejorar sus relaciones con la élite económica, muy maltrechas en los últimos años.

Joan Ignasi Elena, Interior

Por primera vez ERC asume la cartera de Interior, con la actuación de los antidisturbios de los Mossos d'Esquadra muy cuestionada, especialmente por la CUP. El encargado de dirigir el departamento será este antiguo alcalde de Vilanova i la Geltrú (2005-2011), que tras pugnar por dirigir el PSC abandonó su antiguo partido para ir acercándose a ERC. Fue el coordinador

del Pacte Nacional pel Referèndum y ha sido el portavoz jurídico de los presos políticos de la formación republicana.

Josep Maria Argimon, Salut

Una vez se supo que Salut quedaba en manos de JxCat, estaba claro que Argimon sería el nuevo conseller y tomaría el relevo de Alba Vergés. La formación ya había anunciado durante la campaña electoral del 14-F que el hasta ahora secretario de Salut Pública sería su candidato al cargo. Licenciado en medicina y epidemiólogo, Argimon también ha sido durante los últimos tres años el director gerente del Institut Català de la Salut (ICS).

Teresa Jordà, Acció Climàtica, Agricultura i Alimentació

Militante histórica de ERC y dirigente importante del partido en la provincia de Girona –fue alcaldesa de su ciudad, Ripoll, de 2003 a 2011, y diputada en el Congreso entre 2011 y 2018–, Jordà añade Acció Climàtica al departamento de Agricultura

Solo Aragonès, Jordà y Puigneró formaban parte del anterior Ejecutivo catalán

Con la incorporación de Giró, JxCat intenta mejorar sus relaciones con la élite económica

Con una amplia trayectoria académica, Verge liderará Feminismes i Igualtat

i Alimentació, que ya dirigió en el pasado mandato. Impulsar las renovables y hacerlo con el consenso del territorio aparece como su principal reto.

Victòria Alsina, Acció Exterior i Transparència

Una de las independientes del Govern –el resto son Giró, Argimon y Verge– será esta politóloga de 37 años. Antigua delegada de la Generalitat en los Estados Unidos y Canadá, Alsina era la cocoordinadora del grupo Catalunya 2022, que ha hecho un informe sobre las posibles reformas estructurales que necesitaría el país. De amplia trayectoria académica, dirige el Center for Urban Science & Progress de la Universidad de Nueva York.

Roger Torrent, Empresa i Treball

Uno de los pesos pesados del nuevo Govern será el presidente del Parlament en la pasada legislatura. Antiguo alcalde de su pueblo, Sarrià de Ter, Torrent había sonado como candidato de ERC a la Generalitat antes de que el líder del partido, Oriol Junqueiras, se decantase por Aragonès. Ahora le tocará batallar con un mercado laboral muy tocado tras más de un año de pandemia.

Gemma Geis, Recerca i Universitats

Doctora en derecho y profesora en la Universitat de Girona, Geis (1979) es una dirigente de JxCat muy cercana a Puigdemont. Portavoz parlamentaria del partido en la pasada legislatura, fue la número uno de la formación en la demarcación de Girona en las elecciones del 14-F y ahora da el salto al Govern, lo que la confirma como un valor al alza de los postconvergentes.

Tània Verge, Feminismes i Igualtat

Esta catedrática de Ciencias Políticas y Sociales de la Universitat Pompeu Fabra

(UPF) será la encargada de dirigir esta nueva cartera, que nace con el reto de convertir en transversales las políticas de igualdad del nuevo Govern. Experta en la materia –ha dirigido la Unidad de Igualdad de la UPF–, fue una de las síndicas del 1-O y, como tal, fue juzgada y absuelta del delito de desobediencia.

Natàlia Garriga, Cultura

Con dos décadas de militancia en ERC, Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1969) es la secretaria de política cultural del partido y ahora asume un departamento tradicionalmente maltratado a nivel presupuestario por el Govern. Formaba parte del equipo de Aragonès en Vicepresidència.

Josep González-Cambray, Educació

El nuevo titular de Educació era hasta ahora un alto cargo del departamento, que mantiene ERC. En concreto, González-Cambray (Lleida, 1972) era el director general de Centres Públics, bajo el mando de Josep Bargalló, su antecesor. Acumula años de gestión, tanto en la Generalitat como en la Diputació de Barcelona.

Lourdes Ciuró, Justícia

Hasta ahora concejal en Sabadell, la nueva titular de Justícia es una veterana de la política, ya que se estrenó en el pleno de la ciudad vallesana en 2007, entonces dentro de las filas de CiU. Posteriormente diputada en el Congreso entre 2011 y 2019, Ciuró optó finalmente por dejar el Partit Demòcrata para sumarse a Junts.

Violant Cervera, Drets Socials

Cervera vuelve al Govern después de ser directora general de Acció Cívica y Comunitària entre 2011 y 2012 en el Departament de Benestar, con Artur Mas de president. Procedente de la antigua CDC, fue diputada en el Parlament entre 2012 y 2017.

Torrent, que sonó como candidato a la Generalitat, dirigirá Empresa i Treball

Además de Puigneró, Geis también es una dirigente de JxCat muy cercana a Puigdemont

Garriga liderará Cultura, un departamento maltratado en los presupuestos

Focus **El perfil del president**

Un independentista pragmàtic, hermètic i amb nervis d'acer

Pere Aragonès ha assolit la presidència malgrat les intenses dificultats de la negociació evidenciant un dels seus trets personals, la perseverança. El 132è president de la Generalitat és un maresmenc pròxim a la quarantena que té fama de mantenir sempre les bones maneres i la calma en els moments més difícils

Ferran Espada
BARCELONA

Pere Aragonès (Pineda de Mar, 1982) és ja el 132è president de la Generalitat. Les moltes dificultats per aconseguir la més alta magistratura de Catalunya han posat de manifest una de les qualitats que els seus coneixedors més destaquen: la perseverança. Diuen que la presidència de la Generalitat forja caràcter pel sol fet d'exercir-la. Aragonès no és de tarannà presidencialista, però el procés per assolir el càrrec, i molt probablement el seu futur exercici, el que sí que acabarà és amb la seva pàtina de número dos o de substitut. Primer a recer d'Oriol Junqueras quan aquest va exercir de vicepresident, i després fent-se càrrec d'Esquerra quan el president republicà va ser empresonat ara fa més de tres anys –Junqueras el va voler preservar de les responsabilitats de l'1-O precisament per garantir el recanvi–. Sempre ha tingut molt present que és la repressió dels seus companys el que ha accelerat la seva carrera. I finalment, quan ha hagut d'exercir les

funcions de president de forma provisional per la inhabilitació de Quim Torra.

Aragonès està casat i té una filla de tot just dos anys. És un maresmenc militant, i gran coneixedor del país, que ha recorregut extensament des de quan presidia les Joventuts d'ERC, on va entrar a militar fa 22 anys. El nou president llegeix, sobretot assaig polític, passeja, cuina i veu sèries, com *Sherlock* o *House of Cards*. O almenys ho intenta, per falta de temps lliure. Li agraden els animals i té una gossa, i un hortet a casa que ja no conrea gaire.

En l'àmbit laboral cal destacar que ha treballat en un despatx d'advocats especialitzat en assessorament jurídic d'empreses i administracions públiques i ha estat professor associat de la Universitat de Perpinyà. La política i les responsabilitats l'han apartat de l'activisme social en entitats com el Centre Cultural, el Teatre Amateur, o la Colla de Diables. També és membre d'Òmnium Cultural i de Metges sense Fronteres.

Com a coordinador nacional d'ERC coneix bé els engranatges d'un partit plural i complex, de 90 anys d'història, on fa dues dècades que milita. Al nou president de la Generalitat se'l considera una persona preparada: bregat en política, primer com a regidor del seu poble i des del 2006 com a diputat, és llicenciat en Dret, màster en Història Econòmica i amb estudis ampliat a Harvard. Amb Junqueras a la presó i Marta Rovira a l'exili, també ha hagut de pilotar ERC com a coordinador nacional.

Aragonès, probablement per edat, va sobreviure a les lluites caïnites que van provocar la desfeta d'ERC el 2010 amb les pugnes entre Josep Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós, Joan Carretero i Uriel Bertran, entre altres. Després de les múltiples escissions i amb l'arribada de Junqueras a la presidència d'ERC, Aragonès va ser vist com un actiu de futur, no cremat en les disputes i bon coneixedor del partit. I això l'ha acabat convertint en part indispensable de la direcció dels republicans.

Té posat de moderat. És cert que apuja decibels als mítings, però aquest no és el seu hàbitat natural. "Se sent més còmode amb la gestió i millorant la vida de la gent que

dalt dels entarimatats arengant les masses", expliquen els que el coneixen. De tarannà exigent, reclama la feina ben feta, i és metòdic i exhaustiu. Persona calmada, capaç de mostrar-se immutable en els moments de més tensió, amb nervis d'acer –expliquen els seus col·laboradors– en situacions crítiques com les viscudes durant la pandèmia i la crisi econòmica. Escolta abans de parlar amb un rictus que amaga el seu estat d'ànim. Però és clar i contundent quan s'expressa, tot i que els seus companys de partit el consideren una persona "hermètica".

Ateu i esquerranós

Està acostumat a prendre decisions, però reclama treball d'equip. Persona dual –potser per la influència de tenir un avi que era alcalde franquista i empresari vinculat al món hotel·ler (negocis familiars que no ha conreat) i un altre de republicà–, és capaç de mantenir una forta rigidesa en la conversa, però també de fer acudits i fins i tot imitacions, fins i tot d'altres polítics. Els seus principis estan lluny de la imatge que projecta de persona conservadora: és ateu –tot al contrari de la *fake news* que pertany a l'Opus– i amb un pòsit força esquerranós que li ve de l'època *jerqui* –de quan era a les joventuts d'ERC–. Qui el coneix diu que darrere del vestit i la corbata encara hi ha part d'aquell noi que a l'Acampada Jove llançava proclames independentistes i revolucionàries des de l'escenari. La qual cosa no vol dir que no hagi evolucionat, expliquen els companys de direcció del partit, "com ho ha fet la mateixa Esquerra Republicana de Catalunya o la societat en general".

Encara més en el camp econòmic, on ha evolucionat del marxisme –al discurs d'in-

vestidura encara va citar Marx– cap al keynesianisme per pur possibilisme. I tant si li agrada com si no, Aragonès és vist ja com el candidat de l'independentisme pragmàtic, una altra evolució si tenim en compte que prové dels sectors més combatius del partit contra l'Estat espanyol i la denúncia de l'anomenat espòli fiscal.

Els seus èxits aquesta legislatura passada com a vicepresident han estat aconseguir aprovar els pressupostos unint forces tan diferents com Junts i els comuns. El fracàs més gran ha estat no aprovar la llei de contractes de serveis a les persones, coneguda com a *lleï Aragonès*, que pretenia fer endreça en la contractació pública. Ara enceta una nova etapa com a 132è president de la Generalitat de Catalunya que tampoc s'entreveu plàcida. Amb reptes formidables com la resolució del conflicte polític o la reconstrucció d'un país trinxat per la pandèmia. Amb la investidura presidencial, Aragonès abandona la condició d'etern número dos i agafa volada i personalitat política pròpia, que caldrà veure fins on arriba.

Té fama de persona calmada, capaç de mostrar-se immutable en els moments de tensió

Amb la investidura presidencial, abandona la condició d'etern número dos

GOVERN

Temps de reconstrucció

Mireia Boya

Ambientòloga

Tres mesos després de les eleccions autonòmiques era una necessitat urgent tenir un govern plenament operatiu i no un interinatge per fer front a la situació en què la pandèmia ha deixat el país i la seva gent. Ha costat, però ja tenim Govern, un que es presideix per fi des de l'esquerra, des d'allà cap a on ha virat democràticament l'independentisme. És precisament aquest canvi el que ha provocat una digestió lenta per part de Junts. Perdre la presidència i acceptar que l'estratègia guanyadora, la que ha triat la gent a les urnes, almenys per als dos anys vinents, és la proposada pels republicans ha necessitat àl·max a cabassos per empassar-se alguns gri-

paus i no perdre el poder que dona controlar la meitat de l'executiu.

No ens enganyem amb jocs de paraules, no hi pot haver govern republicà sense República. Aquesta no serà la legislatura de la independència, sinó la de la reconstrucció. Primer, la d'un país que s'ha d'aixecar de les cendres econòmiques, socials i emocionals d'una pandèmia que ha arrasat una quotidianitat que per a molts ja era precària; segon, la reconstrucció d'una estratègia independentista compartida que va esfondrar-se després de l'1 d'octubre i que en quatre anys no s'ha pogut recosir. Es governarà des de l'autonomisme i per gestionar la urgència, perquè les bases de l'anhel de llibertat caldrà forjar-les de nou amb confiança renovades i la gent com a far que guii els polítics. És a dir, com ja vam aprendre a fer fa alguns anys des dels carrers, com s'ha fet sempre que hi ha hagut avenços significatius en aquest país, des d'Arenys de Munt passant pel 9-N, sense oblidar el punt de no retorn que va ser el referèndum.

El carrer, però, està també confinat i dividit. La transversalitat de l'ANC va

desaparèixer amb Jordi Sànchez i s'ha cronificat amb Elisenda Paluzié. El seu discurs no aglutina l'independentisme popular i els activistes salten als CDR, els consells locals per la República i els càrrecs a govern. O pitjor encara, es queden a casa, cremats i esgotats de tanta ràbia i tan poca estratègia que la canalitzi de forma constructiva. L'ANC ja no és pal de pallar de l'independentisme, sinó una versió desdibuixada i anacrònica de si mateixa. Obrir-se i refundar-se, no hi ha més remei si no vol agonitzar lentament.

Per la banda d'Òmnium, el discurs i el somriure que la presó no ha esborrat a Jordi Cuixart enlluernen i uneixen a tothom, però es materialitzen en poc, més enllà d'haver-se convertit en el referent compartit per totes les tonalitats de l'independentisme, que ja és molt. L'entitat ha focalitzat la seva acció en la lluita pels drets socials i l'amnistia. Ningú parla ja d'independència, conscients que primer cal retenir complicitats, perquè si cadascú va per la seva banda la lluita ja no és compartida. Han deixat de cridar unitat per posar-se a fer el morter que la faci possible, sense pressions ni imposicions han canviat les prioritats i, fent-ho, han abandonat l'activisme més combatiu, que sobreviu en assemblees disseminades arreu planificant accions de protesta sense estratègia.

Una prioritat d'aquests moviments socials hauria de ser, com al Govern, la reconstrucció de les relacions mútues i del full de ruta popular compartit. Com, si no, han d'estirar el carro dels polítics per fer avançar el país cap a la República si cada bou estira en una direcció? La cimera imprescindible és la del carrer, que s'ha d'organitzar, perquè si no hi ha objectius comuns i una coordinació de les accions de cadascú, l'independentisme popular i combatiu és per l'Estat un anecdòtic pollastre sense cap que vol córrer sense anar enlloc. Ara bé, també com al Govern, és obligació de tot activista independentista donar la mà a aquells que corren el perill de quedar-se enrere davant aquesta crisi que ho devora tot. Enfortir els lligams entre les persones no només és per la justícia social, és també per ser més i forjar la República que volem, la dels drets socials i les lliber-

“No ens enganyem amb jocs de paraules, no hi pot haver govern republicà sense República. Aquesta no serà la legislatura de la independència, sinó la de la reconstrucció”

tats, la que fa fora tot discurs d'odi, la que atura desnonaments amb el cos i combat el masclisme arreu, cada dia.

La llista de reptes urgents després del pas arrasador del coronavirus per les nostres vides necessitava un acord de mínims amb sentit de país que la CUP-Guanyem va saber tancar per fixar el rumb social que sortia del mandat de les urnes i evitar un mercadeig vergonyós amb aquells que sota la bandera del progrés no han fet més que enriquir a uns pocs, empobrir a la majoria i trinxar el territori. Llàstima que no baixessin a l'era per arromangar-se i embrutar-se i entressin al Govern per fer ells mateixos la feina que ara només volen fiscalitzar. Pel que fa als comuns, l'oportunitat d'enfortir les esquerres i deixar el règim del PSOE l'han perdut, un cop més. Condemnats ara a la irrellevància parlamentària, podien ser motor de canvi social i s'han quedat en la vella iniciativa.

Els fonaments esfondrats necessiten directrius de reconstrucció, no des d'un Govern gestor, no des d'uns moviments socials desunits. Reformular el Consell per la República és convertir-lo en un *think tank* transversal que, alhora que internacionalitza la causa catalana, proposi un llibre blanc cap a la independència, si cal, amb segon referèndum inclòs a finals d'aquesta legislatura. Necessitem estratèges de tots els colors que pensin com seguir, com organitzar, com mobilitzar i com tornar a engrescar. I, sobretot, necessitem reduir aquesta agressivitat lapidària entre nosaltres, que la puresa i la raó absoluta són unicorns que s'esvaeixen quan es demana que qui estigui lliure de culpa tira la primera pedra.

El dibuix de l'Eneko

Jordi Matas a l'edifici històric de la Universitat de Barcelona.

MONTSE GIRALT

“ERC i Junts han fet un bon repartiment del Govern tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu”

Jordi Matas

Doctor en Ciència Política i director de l'Observatori dels Governos de Coalició de la UB

Expert en governs de coalició, creu que el d'ERC i Junts està ben fonamentat en repartiment i mecanismes de control i seguiment, però augura dificultats de la majoria parlamentària per la inestabilitat de la CUP. També valora la persecució judicial a què ha estat sotmès com a síndic electoral de l'1-O

Entrevista **Jordi Matas**

Ferran Espada
BARCELONA

Jordi Matas Dalmases (Barcelona, 1962) és doctor en Ciència Política i de l'Administració per la Universitat de Barcelona, institució acadèmica en què ha ocupat diversos càrrecs de responsabilitat. Matas analitza la negociació i la conformació del nou Govern que comparteixen ERC i Junts per Catalunya des de dimecres i que presideix Pere Aragonès. Ho fa des de la gran expertesa que li donen més de vint anys dedicats a l'estudi dels governs de coalició, la seva especialització, i també des de la direcció de l'Observatori dels Governos de Coalició de la UB. I aprofitant la recent publicació de la seva oportuna *Guia per formar un govern de coalició* (Edicions UBe), que se suma a la seva àmplia bibliografia d'estudis polítics. Matas és un dels politòlegs més rellevants de Catalunya, amb prestigi i reconeixement internacional. A més, en l'entrevista parla sobre l'experiència com a membre de la Sindicatura Electoral del referèndum de l'1-O, que li va costar ser represaliat, una persecució judicial que encara manté viva la Fiscalia tot i haver estat absolt amb la resta de companys i companyes al procés judicial.

La seva Guia per formar un govern de coalició ha estat d'allò més oportuna en plena negociació per formar l'actual Govern a Catalunya. Com va sorgir la idea?

Fa més de vint anys que estudio els governs de coalició, però efectivament ha sortit en un moment molt oportú. Aquest llibre és una guia de les diverses fases per negociar un govern de coalició.

Creu que l'han seguida, els negociadors d'ERC i Junts?

Després de llegir el document que han acabat signant, estic segur, i en algun cas em consta, que el llibre els ha anat bé encara que no l'hagin seguit al peu de la lletra. Sobretot pel que fa als protocols de funcionament intern, que són fonamentals. Perquè pots fer molt bé les tres fases de negociació que s'estableixen a la guia, però fracassar estrepitosament si no estableixes aquests protocols. I els que surten a l'acord entre ERC i Junts són justament els que surten a la guia. Potser és casualitat, però crec que hi havia persones en els dos equips negociadors que saben negociar.

Qui?

No cal dir noms.

Els protocols de funcionament i seguiment del govern d'ERC i Junts que han signat i que es descriuen a la seva guia no són una mostra de desconfiança per la mala maror de l'anterior Govern?

No. Crec que aquestes pautes de comportament intern són fonamentals en qualsevol govern de coalició. Fins i tot en l'àmbit municipal. Per exemple en el dia a dia per a l'impuls de polítiques quotidianes. Però tenir un àmbit com el que s'ha previst de coordinació entre el legislatiu, amb els grups parlamentaris que donen suport al govern, i l'executiu és molt lògic. I és molt evident la diferència entre el primer tripartit, sense protocols, i el segon, que sí que en tenia. Els grups parlamentaris afins no poden ser una capsa de sorpreses ni un obstacle per al Govern. Però també és fonamental pautar bé el pla de comunicació en un govern de coalició. I sobretot, l'òrgan de seguiment de la coalició és clau. Ha de ser petit, equitatiu i molt executiu. Perquè de vegades sorgeixen crisis per petites coses i cal preveure-ho. A més de la coordinació interdepartamental, perquè hi ha moltes polítiques transversals que afecten departaments de partits diferents.

Aquesta coordinació interdepartamental es pot fer combinant càrrecs de color polític divers a les conselleries? Al País Valencià funciona molt bé en el Govern del Botànic.

És cert. El País Valencià és una *rara avis*. Fins i tot fan trobades de cap de setmana, com en faran també aquí. Això ho hauria d'incorporar a la guia [riu]. Ara bé, jo no recomano això del govern de mestissatge. Ho trobo molt arriscat.

Creu que s'han seguit els criteris que vostè planteja per fer un govern de coalició, com ara estudiar i ponderar els factors que intervenen en l'escenari de negociació o identificar els principals objectius?

Sí. Això és bàsic en una negociació de Govern. Però també és cert que s'ha trigat massa. Teníem un context que no permetia gaires alternatives. Hi ha qui situa ERC com un partit frontissa amb possibilitats de pactes a diversos costats, i és cert, però el pacte amb el PSC estava descartat d'entrada i abocava Esquerra a l'altra via, que és la que s'ha acabat fent. En un context d'urgència i abocats a un pacte entre dos partits que ja portaven cinc anys governant junts, no s'explica la tardança.

Doncs, si hi havia bons negociadors i són dos actors polítics -ERC i Junts- que es coneixen molt bé, per què la negociació s'encalla fins al límit?

Hi ha hagut una tàctica negociadora d'anar trobant obstacles. De fer difícil una negociació que aparentment era fàcil. I és quan se t'acaba el temps que ets més flexible i et veus abocat al pacte. S'ha jugat amb la gestió del temps, tot i que no calia, perquè tots dos coneixen l'Administració i els racons del poder, i això és molt important.

Per què és tan important, això?

Perquè si un dels dos negociadors no coneix el poder, recela molt més de qui sí que el coneix.

I la malfiança?

És un altre dels factors que expliquen la tardança. Una de les claus en la negociació de qualsevol govern de coalició és la confiança personal. I aquí ja sabem d'on venim, i quan hi ha poca confiança personal la negociació s'alenteix. També perquè els serrells que es van deixar per a última hora eren molt importants. Per exemple els protocols de funcionament intern i el repartiment final de les quotes de poder. Des del punt de vista quantitatiu era molt clar, perquè ningú discutia que havia de ser al 50%. Però des del punt de vista qualitatiu era més complicat, i això pot haver provocat algun punt d'enrocament.

En un moment ERC es va plantar i va plantejar un govern en solitari. Era factible?

Fer veure que estripes les cartes també forma part de l'estratègia negociadora. Personalment penso que és millor un govern de coalició. Un govern de 65 diputats és molt millor que un de 33. Et permet gestionar l'acció de govern fins i tot a base d'abstencions, i genera molta més estabilitat. Perquè no es pot oblidar que triar un govern també és triar qui deixes a l'oposició. Jugar a la geometria variable amb un govern de 33 diputats era d'alt risc.

Costa molt a Catalunya i en l'àmbit estatal fer governs de coalició de majoria absoluta. Per què?

Hi ha dos factors clau: un és l'aritmètica parlamentària. Al Parlament hi ha vuit formacions polítiques, i és inèdit. A qui no li agrada parla de fragmentació parlamentària i els que ho veiem de bon ull en diem

pluralisme polític. Però en qualsevol cas això vol dir més necessitat de negociació i suma de diverses sensibilitats polítiques. Una necessitat que el context no afavoreix, perquè és de blocs i de frontisme. Això no permet negociar a banda i banda, i has d'optar per un bloc. Però és molt difícil trobar només en un dels blocs la majoria absoluta parlamentària. En el cas de Catalunya, hi ha una majoria absoluta en el bloc independentista, però amb una força política, la CUP, que és antisistema i, per tant, un actor difícil per a qualsevol negociació i que no es farà corresponsable de l'acció de govern de tota una legislatura.

Doncs per ser antisistema, la CUP ha estat més fàcil per a ERC a l'hora de negociar que Junts. Va ser un error negociar primer amb el grup petit?

ERC hauria d'haver començat per la força principal. Sense cap mena de dubte. I segurament això també ha endarrerit l'acord final. Es va fer una tàctica negociadora per demostrar que amb una part, a sobre la més radical, es podia arribar a acords de seguida. Per demostrar habilitat negociadora i posar en evidència els altres. Però el que es va pactar amb la CUP eren uns objectius puntuals per una investidura. Mentre que amb Junts calia negociar tota una coalició i un programa de govern. I amb l'acord de la CUP no s'anava enlloc. Això no ho veuries en cap país europeu. Però aquí hi ha hagut aquest torcebraç entre ERC i Junts.

A la seva guia vostè posa l'èmfasi a diferenciar la majoria de la investidura de la de legislatura. La CUP està en la majoria d'investidura, però, veient que dotze hores després de prendre possessió de la presidència ja amenaçava Aragonès aprofitant un desnonament, hi veu gaire futur en la majoria parlamentària?

“Els protocols de funcionament del Govern d'ERC i Junts són fonamentals”

“S'ha trigat a fer l'acord perquè hi ha hagut una tàctica negociadora d'anar trobant obstacles”

“Fer veure que estripes les cartes, com ERC, també forma part de l'estratègia negociadora”

MONTSE GIRALT

Entrevista **Jordi Matas**

La majoria que va donar suport a la investidura no està garantida al llarg de la legislatura. Això és segur. Hi haurà suport en algunes iniciatives, però no en totes. Però tampoc cal fer gaire cas d'aquestes actuacions inicials, perquè tothom està marcant territori. És normal que es faci tant des del Govern com des de l'oposició.

Vostè a la guia destaca la importància de fer un bon repartiment del poder perquè funcioni bé el govern de coalició. Com veu el que han fet ERC i Junts, amb set conselleres per a cadascun?

Positivament. Crec que s'ha fet un bon repartiment tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu. En l'anterior s'havia fet bé quantitativament, però no qualitativament, perquè ERC n'havia sortit més beneficiada. Cal tenir present que no tots els partits valoren de la mateixa manera una mateixa parcel·la de poder. Ni tampoc tots els partits tenen la persona idònia per dirigir una determinada conselleria.

Quin paper juguen els consellers i conselleres tècnics o independents com Jaume Giró, Josep Maria Argimon, Victòria Alsina o Tània Verge en el funcionament d'un govern de coalició?

Aquesta definició sempre la poso entre cometes. Malament, si un conseller o consellera no té perfil polític. L'agenda d'un conseller o consellera és política des que es lleva fins que se'n va a dormir. En alguns departaments, com Salut, tenir una especialització en el sector t'afavoreix. Però una cosa és no ser militant d'un partit, i una altra és no fer política. En faran tots i totes, i d'alt nivell. I de fet, quan un independent aterra en una conselleria la intervenció del

partit que el proposa és alta, perquè és qui li proporciona tota l'estructura d'alts càrrecs necessària per funcionar.

La gran diferència entre el govern passat i l'actual és el canvi de mans de la presidència envers Esquerra. És decisiu?

Sí, molt. Si més no, hauria de ser molt important. La presidència és l'òrgan central i és un càrrec que en l'estructura governamental se situa per sobre de tots els altres. El Departament de la Presidència té moltes unitats molt transversals, i per tant penetra en altres departaments de la Generalitat.

Com valora la qüestió de confiança com a mecanisme de control tal com l'han signat ERC i la CUP en l'acord d'investidura?

No és habitual. Crec que és una mostra de la debilitat de la negociació. Perquè és comprometre's a sotmetre't a una qüestió de confiança d'aquí a dos anys quan no sabem en quin punt ens trobarem en moltes de les polítiques sectorials que tirarà endavant el Govern. Una qüestió de confiança no és un debat parlamentari qualsevol. Té una transcendència política i mediàtica extraordinària. I la CUP tindrà una força extraordinària al bell mig de la legislatura perquè la resta de forces de l'oposició gairebé segur que votaran contra el president. I no sé si l'ha de tenir, tanta força.

Un govern amb el 52% de l'electorat independentista ha d'avançar cap a la independència?

Hi ha drets com l'autodeterminació que no poden dependre d'una majoria qualificada o una altra per poder ser exercits. Si per avançar en drets socials haguéssim hagut d'esperar majories qualificades parlamen-

"ERC hauria d'haver començat la negociació per la força principal, no per la petita"

"La majoria de la investidura no està garantida al llarg de la legislatura"

"Consellers tècnics? Malament si un conseller no té perfil polític encara que no militi al partit"

tàries, encara estaríem a l'edat de pedra. Ara, el Govern de Pere Aragonès té el suport de tres forces polítiques independentistes que tenen com a objectiu aconseguir la independència de Catalunya i que sumen el 52% dels sufragis. Per tant, crec que s'avançarà cap a la independència. De la mateixa manera que quan el PSOE i el PP van aconseguir les seves majories absolutes a l'Estat van fer un Govern per tirar endavant les seves polítiques i reformes, per discutides i profundes que fossin. En el cas de Catalunya parlem d'un objectiu molt rellevant, però la majoria hi és, social, electoral i parlamentària.

Creu que la taula de diàleg que s'activarà entre el Govern de la Generalitat i el Govern espanyol donarà fruits per resoldre el conflicte? Els indults hi poden ajudar?

Crec que no. No hi he cregut mai, perquè una taula de diàleg en què no es vol discutir sobre un dret fonamental com és l'autodeterminació dels pobles, i que no té en compte el que diuen organitzacions internacionals fins i tot vinculades a les Nacions Unides, que avalen la resolució dels conflictes mitjançant referèndums o que demanen l'amnistia per als dirigents polítics, és una mala taula de diàleg. No dic que no es pugui dialogar. S'ha de fer, però en aquesta taula, sobre el que és essencial, no es dialogarà segur. Perquè no voldran.

Vostè va formar part de la Sindicatura Electoral del referèndum de l'1-O. Quin paper hi va tenir? I cal repetir-lo o és vigent?

El referèndum de l'1-O no s'ha de repetir en les mateixes circumstàncies de llavors. Ja es va fer el dia 1 d'octubre del 2017. Una altra cosa és si canvien radicalment les circumstàncies. Per exemple, acordat amb l'Estat i amb actors internacionals supervisant-lo. Llavors es podria plantejar un altre

referèndum. El paper de la Sindicatura era simplement vetllar per les garanties objectives del referèndum.

Vostè va ser jutjat per aquesta tasca juntament amb la resta de companys i companyes de la Sindicatura, i van ser absolts. Ara la Fiscalia ho ha recorregut. Què persegueix el Ministeri Fiscal?

A la Fiscalia no li va agradar la sentència que ens absolia en primera instància. Ara el que demana a l'Audiència Provincial és que es repeteixi el judici perquè considera que la jutgessa no va ser imparcial. La qual cosa és una mostra més de l'actitud repressora que ha tingut la Fiscalia des del primer dia que vam rebre la querella criminal el setembre del 2017. Tres anys llargs en què la Fiscalia no ha cessat en la seva repressió.

Hi tornaria a participar, en un referèndum com aquell?

Malgrat tot, sí, perquè jo no he deixat mai de ser acadèmic, i en tots els països democràtics del món els acadèmics participen sense problemes en sindicatures o juntes electorals.

Com ha estat la resposta de l'acadèmia davant el seu cas?

La internacional, molt bé. Hem rebut el suport de les principals associacions de Ciència Política del món. Començant per la més important, que és la dels Estats Units, i la segona, que és la britànica. A part de milers de professors. De l'acadèmia catalana, també amb el suport dels claustres de totes les universitats públiques catalanes, de bona part del professorat, de la Secretaria d'Universitats i Recerca, de l'Institut d'Estudis Catalans, del Col·legi de Professionals de la Ciència Política, col·legis d'advocats...

I els rectors?

En aquell moment vam rebre el suport de la majoria de rectors i rectores, menys el de la Universitat de Barcelona i la de la Universitat Autònoma de Barcelona. Cap dels dos ja no són al càrrec i han desaparegut del mapa. Un rector o rectora que no fa res per defensar els drets fonamentals i no té en compte la seva comunitat és un mal rector. I les comunitats se n'adonen, d'això.

MONTSE GIRALT

Jordi Matas en un moment de l'entrevista a 'El Quinze' de 'Público'.

EDICIONS LLIBRE

Exemplars de la guia de Jordi Matas.

Les claus de la setmana

La xifra

1.300.000 euros d'estalvi
L'operador energètic públic **Barcelona Energia** ha permès estalviar a l'Ajuntament 1,3 milions d'euros en dos anys, i s'ha evitat l'emissió de 100.000 tones de CO₂.

Última hora

Premis Nacionals de Cultura 2021

Redacció · Barcelona

El CoNCA ha reconegut amb el Premi Nacional de Cultura l'escriptor i pintor Narcís Comadira, la fotògrafa Maria Contreras Coll, l'editora Maria Carme Dalmau, el Festival de Cultures del Pirineu Dansàneu i l'artista electrònica Mónica Rikić. Per "la transmissió de coneixement i el poder transformador de la cultura" que encarnen.

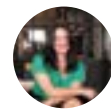
El tuit

Montserrat Palau Vergés @montsepalau · 24 de maig

I canten "segadores" i el món s'enfonsa... De tantes víctimes de violència masclista en pocs dies, no en fan gens d'escarafall... Bon cop de falç, @taniaverge, feina a fer.

15 57 332

Marcela Topor @ToporMarcela · 25 de maig

Molt fan dels experiments musicals, però potser hi ha ocasions on millor abstenir-se'n.

197 771 4,6 mil

natza farré @natzafarre · 25 de maig

Ara que ja heu criticat les segadores a plaer, és el moment de dir-vos que el ridícul el feu vosaltres aferrant-vos als vostres privilegis injustos fent veure que sou d'esquerres, i sentim el vostre silenci eixordador quan en una setmana set homes han assassinat set dones.

146 363 1,6 mil

La imatge

FOTÒGRAF: MIQUEL CODOLAR (ACN)

El desnonament del Bloc Llavors, primer xoc de la CUP amb Aragonès

Un tens desnonament al Bloc Llavors del carrer Lleida de Barcelona va generar dimarts el primer xoc entre la CUP i el Govern Aragonès. Unes 200 persones s'hi van concentrar per intentar evitar-lo, mentre efectius de la Guàrdia Urbana i dels Mossos d'Esquadra es van desplegar i van carregar. Al capdavant dels concentrats, quatre diputats de la CUP-Guanyem. També es va ocupar la seu d'ERC.

Els titulars

132È PRESIDENT DE LA GENERALITAT

"Pere Aragonès és investit president de la Generalitat amb els 74 vots d'ERC, JxCat i la CUP"

Divendres, 21 de maig

CAMPIONAT DE LLIGA DE PRIMERA DIVISIÓ

"L'Atlètic de Madrid guanya la Lliga de forma agònica i el Barça tanca la temporada amb una victòria intranscendent"

Dissabte, 22 de maig

VIOLENCIA CONTRA LES DONES

"Sisè assassinat masclista a l'Estat espanyol en menys d'una setmana"

Diumenge, 23 de maig

ACTE DE RELLEU A LA PRESIDÈNCIA DE CATALUNYA

"Pere Aragonès pren possessió com a 132è president de la Generalitat"

Dilluns, 24 de maig

LLUITA CONTRA LA PANDÈMIA

"Comença la inoculació de segones dosis a col·lectius essencials vacunats amb AstraZeneca"

Dimarts, 25 de maig

REPRESSIÓ JUDICIAL CONTRA L'INDEPENDENTISME

"El Suprem s'oposa a concedir els indults als presos polítics en el seu informe i deixa la pilota a la teulada del Consell de Ministres"

Dimecres, 26 de maig

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández,
Àngel Ferrero, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Núria Martorell, Lidia Penelo, Emma Pons, Leire Regadas, Jordi Ribalagüe, Yolanda Rico, David Rodríguez,
Àlex Romaguera, Maria Rubio, Sandra Vicente, Judith Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Montse Giralt i Joanna Chichelnitzky CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Clara Miralles IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pauta.media | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB https://especiales.publico.es/pages/el-quinze | www.diaripublic.cat

La fràgil salut del Besòs es recupera dels vessaments químics

L'incendi de la fàbrica Ditecsa va acabar amb la vida del riu a l'altura de Montornès del Vallès i va contaminar un aquífer. Els ecologistes creuen que no es tracta d'un cas aïllat en un riu que corre entre el teixit industrial i una gran densitat de població

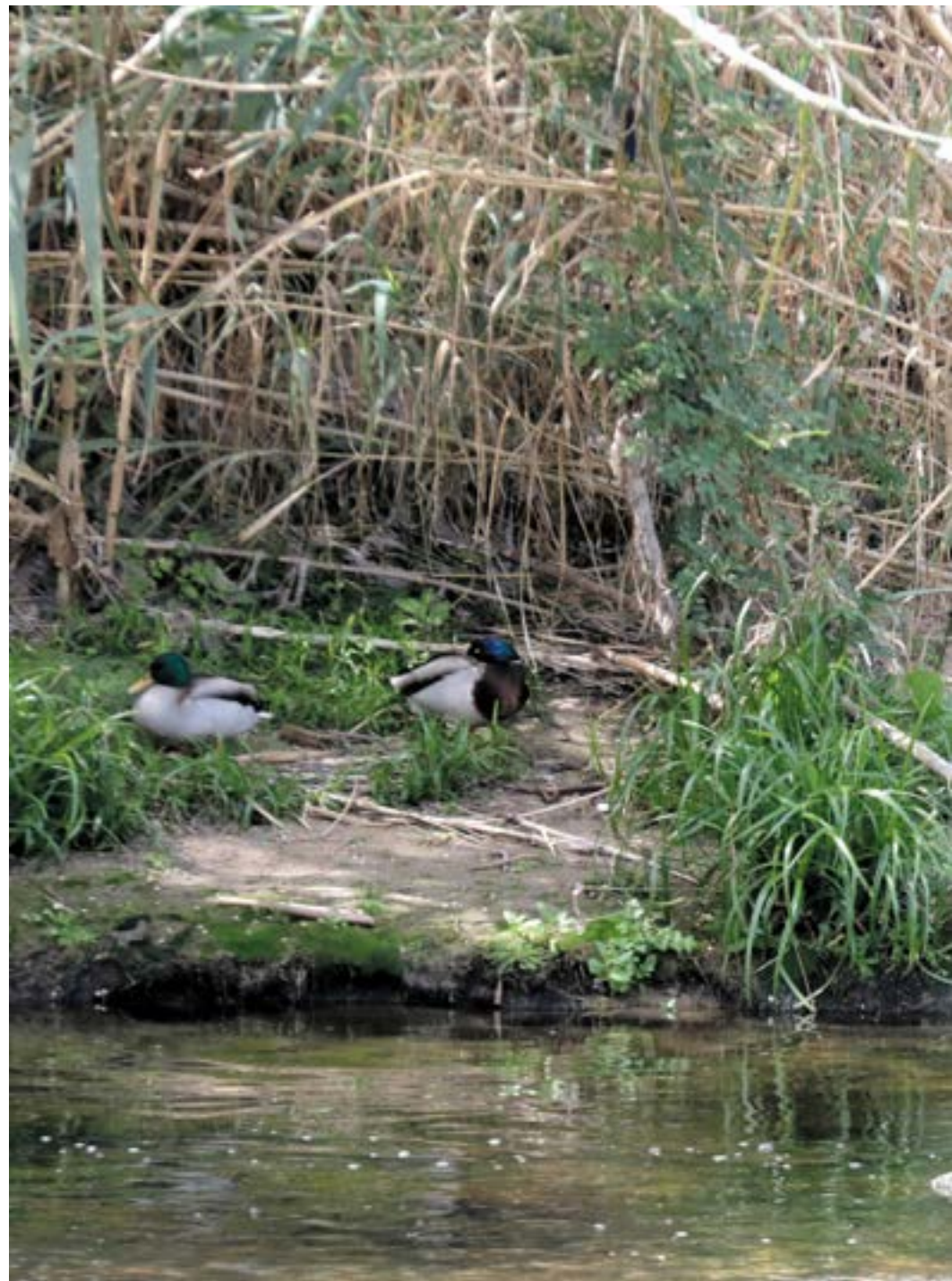
El parc fluvial del riu Besòs, a Santa Coloma de Gramenet, en una imatge d'arxiu. La zona ofereix un espai verd als veïns de l'entorn.

Maria Rubio
BARCELONA

El riu Besòs ha estat un dels espais naturals metropolitans que ha patit més la industrialització i la urbanització. Durant dècades s'hi han establert fàbriques i empreses que, abans que la regulació ho prohibís, abocaven part dels residus a les seves aigües. També han crescut grans nuclis urbans, com ara Santa Coloma de Gramenet, amb 120.000 veïns, o Granollers, aigües amunt, amb més de 60.000, que exerceixen una gran pressió antròpica sobre l'entorn. Fa només dos anys un vessament químic provinent d'un incendi de l'empresa Ditecsa va provocar una catàstrofe mediambiental a l'altura de Montornès del Vallès, de la qual el riu encara s'està recuperant. Un episodi que representa el delicat estat de salut en què es troba el riu, que arrossega un passat sense controls i viu un present amb un equilibri fràgil.

L'incendi de Montornès

El desembre del 2019 s'incendiava la fàbrica de Ditecsa, dedicada a la "gestió integral d'instal·lacions industrials" sota el lema "solucions industrials i mediambientals". Les aigües utilitzades per apagar el foc van regalimar fins al riu, i hi va abocar dissolvents de la família dels benzens, altament contaminants: "El vessament va acabar amb gairebé tota la vida que hi havia des d'on era la indústria fins a la desemboca-

Un grup d'ànecs en un dels marges del riu Besòs, aquest mes d'abril.

dura", explica Quim Pérez, membre d'Ecologistes en Acció, que admet que van patir perquè l'accident anés a més: "Si el benzè s'hagués quedat entre els sediments del riu, hauríem viscut un *Prestige* al Besòs, amb el dissolvent sortint constantment. Sembla, però, que no es va arribar a concentrar".

L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) va declarar l'emergència al riu Besòs després de qualificar de "molt alt" l'impacte ecològic, tot i que en un primer moment va considerar que no hi havia indicis que allò pogués constituir un delict ecològic. Ditecsa ja s'havia afrontat a dues multes de l'Agència de Residus de Catalunya (ArC) per emmagatzemar més materials del que tenia permès per la seva capacitat i no etiquetar bé els residus, però no per contaminació. Tot i això, Ecologistes en Acció va demanar a la Fiscalia de Medi Ambient que obrís una

Pérez: "El vessament va acabar amb gairebé tota la vida fins a la desembocadura"

Hurtado: "Tot i les males praxis de l'empresa, la Generalitat acceptava ampliar la capacitat"

"L'incompliment de les empreses és altíssim i falta inspecció", afegeix l'advocat

Mort de la biodiversitat

L'incendi de l'empresa Ditecsa, a Montornès del Vallès, va causar grans danys en la biodiversitat i va matar gairebé tots els peixos a la zona dels vessaments químics. Alguns d'aquests van ser les carpes, que havien estat reintroduïdes al riu; les anguilles, en perill d'extinció; els llopets de riu o els barbs de muntanya. També es patia per les aus que s'alimenten dels peixos, així com de rèptils i invertebrats. La borrasca Glòria va ajudar a netejar el riu, que ha recuperat qualitat aigües avall, però que segueix en mal estat a l'altura de l'accident.

JORDI PUJOLAR-ACN

investigació per un presumpte delictes contra el medi ambient, com va acabar fent, al qual l'organització s'ha personat com a acusació particular.

“Segons l'atestat que van presentar els Mossos i que ha presentat la Fiscalia, podríem estar parlant de demandes de presó”, explica l'advocat d'Ecologistes, Josep Hurtado. L'empresa ja tenia antecedents d'impacte contra el medi ambient a Andalusia, amb l'obertura d'expedients per la contaminació del riu Tinto (Huelva): “S'hi sumen aquests antecedents, les sancions continuades i un nivell de formació dels treballadors molt baix, una cosa preocupant tenint en compte els productes amb els quals treballaven”. Hurtado va més enllà i assenyala també la Generalitat, ja que considera que l'Administració no va actuar quan tocava: “És curiós com, tot i les sancio-

ons, quan l'empresa sol·licitava modificacions de les autoritzacions per ampliar la seva capacitat, la Generalitat sempre les acceptava”. De moment, el procés encara es troba en fase d'instrucció, en paral·lel a l'expedient sancionador obert per l'ACA, encara sense resoldre.

Contaminació dels aqüífers

La contaminació del riu no només va afectar l'aigua superficial, també va arribar a les aigües subterrànies. L'ACA va requerir a Ditecsa que s'encarregués de la descontaminació dels pous afectats sota la fàbrica. Malauradament, en el cas dels aqüífers del Besòs plou sobre mullat. Molts d'ells ja estan afectats per l'enorme contaminació de la industrialització dels anys 60 i 70, que en alguns casos encara dura: “La contaminació a l'aigua subterrània pot durar

grans períodes de temps, especialment amb contaminants orgànics”, explica Diana Puigcerver, especialista en hidrogeologia de la Universitat de Barcelona. “Dècades enrere, es feia un forat per construir les bases de la ciutat i s'hi admetien residus. Milers de tones de residus industrials i urbans es tiraven als forats de la llera del riu”, afegeix el geòleg Daniel Barbé.

Puigcerver, però, apunta que s'ha reduït l'explotació dels aqüífers del Besòs, un fet que ha permès una certa recuperació. Segons l'experta, l'ACA fa un control de la qualitat de l'aigua d'aquests aqüífers i detecta els nivells de contaminació per dilucidar-ne responsabilitats si és possible: “Si es detecta qui ha estat el responsable de la contaminació, sigui històrica o actual, s'exigeix la recuperació, sempre que es pugui demostrar”. L'experta, però, apunta que no sempre és possible o que moltes d'aquelles indústries ja no existeixen: “La contaminació requereix una actuació sempre que esdevingui un risc per a la salut humana o per als ecosistemes. L'Agència se'n pot fer càrrec, però, és clar, amb diners públics”.

Per altra banda, Barbé lamenta que l'ACA no està fent seguiment de tots els contaminants: “Els compostos orgànics són cancerígens, i així com sí que s'ha fet seguiment de compostos com l'arsènic o els metalls pesants, d'aquests no se'n diu res”. El geòleg també adverteix que el Consorci Besòs Tordera ha presentat un projecte per optar als fons europeus Next Generation, amb els quals es vol invertir en el sanejament del riu: “A nosaltres el que ens agradaria seria dedicar una gran inversió a renaturalitzar el riu. Si s'ha de fer sanejament, que no sigui per cobrir despeses de les empreses privades que no s'estan fent càrrec de les seves responsabilitats”.

L'ARC disposa d'un mapa d'inspeccions ambientals practicades a tot el territori, entre les quals hi ha diverses indústries de la llera del Besòs que s'han inspeccionat durant els darrers sis anys, una vintena aigües avall d'on es trobava Ditecsa. De les 18 indústries de les quals es disposen dades, sis tenen la màxima consideració pel que fa a respecte de les condicions fixades en l'autorització ambiental, mentre que la resta o bé presenten incompliments “poc rellevants” o “rellevants” relacionats amb la contaminació atmosfèrica, l'abocament d'aigües, la producció de residus o la qualitat del sòl i les aigües subterrànies. “El de Ditecsa no és un cas aïllat. Tot i que altres accidents no acaben com ha acabat aquest, perquè s'aturen, l'incompliment de les empreses és altíssim. Falta inspecció”, apunta Hurtado.

Pressió urbanística

L'altre aspecte que impacta al riu en el seu tram més baix és la urbanització de l'entorn. “El delta del Besòs és un parc fluvial urbà, no un riu”, diu Barbé, que explica que gran part de l'aigua se'n va cap a les depu-

Barbé: “No es pot dir a la gent que no vagi a gaudir del riu, tenint en compte la manca d'espais verds”

“S'han generat beneficis faraònics urbanitzant la zona del mar, on hauria de morir el riu”, afegeix

Puigcerver: “Si es detecta el responsable de la contaminació, s'exigeix la recuperació”

EDUARD BATLLES-ACN

El riu al seu pas per Montornès, el 2019.

radores per acabar al mar canalitzada. “S'han generat beneficis faraònics urbanitzant la zona del mar, en inversions urbanístiques, i permetent que ens puguem banyar a la zona on hauria de morir el riu”, exposa el geòleg. Una tendència que encara és ben viva, amb la projecció, per exemple, d'un nou barri de 1.700 pisos amb el Pla Director Urbanístic de les tres xemeneies, entre Sant Adrià de Besòs i Badalona.

Per altra banda, durant els darrers anys el Parc Fluvial del Besòs ha anat registrant millores per oferir un espai verd als veïns de la zona. Es tracta d'un equipament molt necessari per als centenars de milers de persones que viuen en aquests municipis de grans densitats de població i sense zones naturals: “No es pot dir a la gent que no vagi a gaudir del riu tenint en compte que aquests municipis no tenen zones verdes. El problema és la massificació, que pot espantar espècies d'aus que podrien nidificar al riu, o que els gossos puguin matar els ous”. Segons Barbé, hi hauria d'haver zones on estigués prohibit accedir-hi, com passa amb el delta del Llobregat.

Xarxes de Suport Mutu: la otra primera línea en los barrios

Las redes de solidaridad vecinal autogestionadas siguen cubriendo, tras un año de pandemia, las necesidades de la población más vulnerable sin apenas apoyo institucional

Víctor Yustres
BARCELONA

ARaquel le encanta acompañar cada jueves a su abuela Adela a repartir las cestas de alimentos. Todas las semanas, desde hace más de un año, cuando empezó el confinamiento, Adela acude, a menudo con su nieta, a un local cedido por la Asociación de Vecinos de la Trinitat Nova de Barcelona, y prepara junto a otras personas voluntarias de la Fundación Pare Manel y demás vecinos del barrio lotes de verduras, frutas y productos de alimentación e higiene de primera necesidad que cada jueves se reparten a más de 30 familias en situación de vulnerabilidad. “No sé cómo me metí a organizar esto. Yo era una vecina más, poco implicada en el barrio y con empleo, y, de repente, cuando empezó la pandemia, mi marido y yo nos quedamos sin trabajo, en una situación de necesidad y con cinco personas viviendo en casa, y nos hemos apañado para organizarnos y ayudarnos entre vecinos”, explica.

En marzo de 2020, su marido Óscar, que es conductor de autobuses turísticos y se ha visto afectado desde entonces por un ERTE, empezó a ir de voluntario a Mercabarna para que le dieran cajas enteras con alimentos frescos a modo de donación. Fue entonces cuando él, Adela y tres vecinos más crearon la Xarxa de Suport Mutu de Trinitat Nova, una de las muchas redes de solidaridad vecinal que surgen de manera espontánea y autogestionada en los barrios de Barcelona y otras muchas ciudades, al margen de las administraciones públicas, para cubrir las necesidades de los vecinos. Más de un año después, siguen siendo la otra “primera línea” de los devastadores efectos de la crisis económica y social provocada por la covid-19.

Los datos publicados a finales de febrero gracias a la coordinación de 19 redes vecinales de la capital catalana apuntan que las

Las Xarxes de Suport Mutu han repartido en un año alimentos a más de 9.000 personas

Adela Mirete: “Ha faltado asistencia pública social y se han cerrado grifos a las familias”

“La pospandemia, cuando desaparezcan los ERTE, va a ser mucho peor”, agrega la vecina

Xarxes de Suport Mutu han repartido en un año alimentos y productos de higiene a más de 3.000 unidades de convivencia, lo que equivale a más de 9.000 personas.

En Nou Barris, el distrito con las rentas más bajas de la ciudad, la precariedad y las dificultades se empezaron a notar en las familias a los 15 días de la declaración del estado de alarma. Es por ello que redes como la del barrio de Porta, impulsada en un inicio por la Asociación de Vecinos y Vecinas y en la actualidad vinculada al colectivo feminista local Dones Portenyas, se pusieron manos a la obra para cubrir las necesidades alimentarias con el apoyo mutuo y las energías comunitarias del barrio. “Hemos conectado a agricultores agroecológicos y comercios de proximidad con familias en situación vulnerable, para que pueda haber una colaboración y se pueda garantizar una alimentación no solo digna, sino también sostenible en tiempo de crisis”, explica Albert Villacampa, expresidente de la Asociación de Vecinos y Vecinas y miembro de la Xarxa. “Desde la proximidad y la autoorganización, hemos propuesto una alternativa a los modelos de atención social de la ciudad que parecen incuestionables. Hay otras maneras de hacer que pasan por la autogestión vecinal”, apunta.

Mucho más que alimentos

Más allá de los bancos de alimentos solidarios, hay redes que se han concentrado durante este año en responder a otras necesidades del barrio. Es el caso de la Xarxa de Suport Mutu del Poble-sec, que ha creado desde un grupo para acompañar a personas del barrio –sobre todo de edad

En Trinitat Nova, cada jueves se reparten lotes de verduras, frutas y productos de alimentación e higiene a más de 30 familias en situación de vulnerabilidad.

Cajas amontonadas en el local de la AV Trinitat Nova.

Albert Villacampa: “Hay otras maneras de hacer que pasan por la autogestión vecinal”

“No queremos hacer cosas que debería hacer la Administración”, dicen en Poble-sec

avanzada—, que necesitan apoyo en sus quehaceres cotidianos —como ir a hacer la compra o sacar al perro— o compañía porque se sienten solos, hasta un grupo de Telegram de intercambio de objetos entre vecinos sin pasar por la compraventa.

Pero una de las iniciativas que más se ha consolidado es el proyecto Digital, que pretende luchar contra la brecha digital. Una de las integrantes de la red vecinal explica que han generado “un espacio abierto en la Biblioteca Francesc Boix para dar apoyo a personas que necesitan hacer gestiones online o que se han quedado desconectadas sin dispositivos en su casa o sin saber cómo utilizarlos, entre ellas personas que están en situación irregular y necesitan ayuda con el papeleo burocrático”. La activista vecinal también destaca el trabajo con escuelas del barrio, a través del cual la Xarxa “ha hecho una recogida de equipos informáticos en desuso entre los vecinos y vecinas para ofrecérselos al alumnado que no tiene acceso a la tecnología en su casa”.

Crítica a las Administraciones

Las redes solidarias de apoyo mutuo coinciden en cuestionar el papel de las instituciones públicas en el abordaje de las necesidades de la población vulnerable durante la crisis actual y en la falta de apoyo a las tareas que desarrollan. Adela, por ejemplo, hace muchos meses que reclama un local para la Xarxa de Trinitat Nova. “He movido cielo y tierra y finalmente puede que nos cedan un espacio en un centro educativo, pero ya veremos. Sin local propio no tenemos autonomía ni podemos hacer que las familias se impliquen más en el colectivo; es vergonzoso que sigamos así”, apunta la vecina, que además considera que todo este año “ha habido falta de asistencia pública social y se han cerrado muchos grifos para las familias”, que han acabado acudiendo a ellos.

Villacampa considera que la práctica de las Xarxes de Suport Mutu pone en cuestión el funcionamiento de la atención de servicios sociales de la ciudad. “Nosotros ya veníamos cuestionando un modelo de atención pública caduco, muy unidireccional y que ofrece un abordaje de las situa-

Arriba, usuarios de la Xarxa de Trinitat Nova. Abajo, la pequeña Raquel y su abuela, Adela, un jueves de reparto.

ciones demasiado compartimentado. Eso genera una atención profesionalizada, muy fría y que mantiene atontada y en una precariedad constante a la clase trabajadora. La Xarxa de Porta, finalmente, está cuestionando el Estado del bienestar y el modelo que mantienen los partidos de izquierda que han gobernado la ciudad, y pretende el empoderamiento de los vecinos y vecinas”, explica el integrante del colectivo asambleario.

En la Xarxa del Poble-sec también comparten que la Administración no ha estado a la altura. Una de las integrantes, además, recuerda: “Queremos generar un espacio de apoyo mutuo y horizontalidad. No queremos hacernos cargo de cosas que debería hacer la institución. Somos vecinas”.

Muchas de las Xarxes de Barcelona siguen activas, pero en proceso de reinven-

Cajas vacías en Sant Jaume

El 21 de febrero se realizó en la plaza Sant Jaume la primera acción unitaria y coordinada de protesta por parte de las principales Xarxes de Suport Mutu de Barcelona, especialmente las de alimentos, organizadas a través de Interxarxes BCN. La concentración, que llenó la plaza de cestas de alimentos vacías, tenía un doble objetivo: por un lado, denunciar la dejadez de las instituciones hacia las personas vulnerables; por otro, visibilizar que la solidaridad, la autogestión y el apoyo mutuo son la mejor arma para superar la actual crisis.

ción y adaptación. “No es posible mantener un sistema de donaciones en un barrio con rentas tan bajas; la gente se acaba quemando. También hay que ver si es sostenible en el tiempo la dedicación a la autogestión de un proyecto como este. Quizás tenemos que continuar, porque en esta crisis ninguna Administración se está encargando de dar garantías para una vida digna”, apunta Villacampa.

Adela también ve que la emergencia social no ha acabado con el estado de alarma. “Ya quisiera yo irme a mi casa, pero la pospandemia, cuando desaparezcan los ERTE y muchas empresas se vayan a la ruina y la gente se quede sin trabajo, va a ser mucho peor”. Mientras tanto, la vecina lanza besos tras la mascarilla a las familias que van entrando a buscar su cesta de los jueves. “Somos una pequeña gran familia”, remarca.

A NOMÉS DOS METRES DE TU

La crisi del Coronavirus ha triplicat les necessitats socials. Tot i les distàncies, ens necessiten més a prop que mai.

**COL-LABORA
CADA GEST COMPTA**

 Càritas
Catalunya

www.caritascatalunya.cat
codi bizum 38031

Ceuta Conflictos en interzona

Àngel Ferrero

En la crisis en Ceuta provocada por Marruecos la semana pasada se entremezclan numerosas cuestiones diplomáticas y sociales. Y plantea, además, inquietantes preguntas geopolíticas para España

Muy pocos se atreven a formularlo en términos tan crudos, pero en materia migratoria Marruecos es a España lo que Turquía a Alemania: un Estado gendarme. Pero, como acostumbra a ocurrir entre determinados cuerpos de guardias fronterizos, la tentación de enriquecerse a costa de su posición es demasiado grande. El chantaje de lo ocurrido en Ceuta la semana pasada es tan evidente que hay que ser muy ingenuo, o necio, para no verlo, y seguramente todavía más cínico para ocultarlo. En España hay de todo eso, y de sobra, sobre todo en aquellos sitios en los que se nos enseña que no hay ni debiera haberlo: las tribunas mediáticas, los pulpitos académicos y la política. Por suerte quedan aún algunos medios independientes y unas pocas grietas en los medios generalistas, los primeros con cada vez más problemas de financiación, y las segundas, cada vez más pequeñas.

Martín Cúneo apuntaba en *El Salto* que “la razón oficial de esta crisis, el ingreso en un hospital de Logroño del jefe del Frente Polisario, Brahim Ghali, de 71 años, después de infectarse por covid-19, es apenas el detonante de conflictos e intereses que

venían de largo”. Cúneo señalaba que en marzo de este año “el Tribunal de Justicia de la UE (TJUE) comenzó a estudiar la legalidad del acuerdo de asociación y pesca entre Marruecos y la Unión Europea, un texto que incluye un territorio que según la ONU no pertenece a Marruecos: el Sahara Occidental”, un proceso que podría terminar con “una posible anulación del acuerdo de pesca con Marruecos y un apoyo europeo a las tesis del Frente Polisario”. “El discurso mediático y político de migrantes *lanzados* por Marruecos se queda cojo”, observaba este periodista, que añadía que “la pandemia, el confinamiento y la caída en picado del turismo aumentaron los niveles de pobreza y desigualdad en el reino alauita, especialmente en aquellas regiones más afectadas por los cierres de fronteras”.

Debajo de esta crisis subyacía una posibilidad de futuro más inquietante, para la que vale la pena recuperar un viejo texto de John Dolan publicado en *The eXile* sobre el incidente de la isla Perejil en julio de 2002. “La lucha por esta estúpida isla es una cuestión secundaria –escribía–. La lucha real es por un par de ciudades de la costa marroquí que España aún mantiene gracias a unos viejos tratados coloniales”.

Marruecos es a España lo que Turquía a Alemania: un Estado gendarme

“El discurso mediático y político de migrantes ‘lanzados’ por Marruecos se queda cojo”

La crisis de Ceuta sirvió para poner a prueba la capacidad de respuesta española

REUTERS-ACN

LA OPINIÓN DE EL HACHMI

En una columna de opinión en *El País*, la escritora Najat El Hachmi cargaba contra el régimen marroquí, pero también contra “el tratamiento lacrimógeno y sentimentaloides” de algunos medios, que tachaba de “otra forma de infantilización”. “Como si la pobreza natural y la falta de recursos fuese un destino fatal debido a la geografía y no a la política”, añadía. Rabat, denunciaba El Hachmi, “tiene como único proyecto empujar a su gente al exterior para luego reclamar como suyos sus remesas, sus logros y sus éxitos”.

Con la invasión de Perejil, reflexionaba este autor, “los marroquíes estaban enviando un mensaje a los españoles: «Supongamos que miles de civiles marroquíes marchan hacia esos vestigios coloniales. ¿Tendréis los quisquillosos de los españoles realmente pelotas para ametrallar a 10.000 civiles marroquíes justo aquí, delante de las cámaras de televisión?»”.

Como recordaba Dolan, “los marroquíes ya intentaron este tipo de técnica de *invasión civil*, y funcionó: tomaron todo el Sahara español enviando a 350.000 civiles marroquíes a cruzar las fronteras, totalmente desarmados, retando a los guardias a matarlos”. Y, como es sabido, “no se disparó ni un tiro”, por lo que, concluía Dolan, “la mejor manera de invadir un territorio que quieres es la que usaron los marroquíes en su *marcha verde* en el Sahara español: reunir una muchedumbre de civiles y enviarlos a cruzar la frontera, desafiando a tu enemigo a acabar con ellos frente a las cámaras en directo”. La predicción de entonces es que veríamos “muchas *marchas verdes*, con riadas de *civiles indefensos* desarmados cruzando las fronteras y retando a las tropas a dispararlos”.

La crisis de Ceuta no era, desde luego, un ejercicio de *marcha verde*, pero sin duda sirvió para poner a prueba la capacidad de respuesta española. Aún más inquietante resulta preguntarse: ¿qué haría Washington ante un escenario como el que describía Dolan? “He hablado con el ministro de Asuntos Exteriores marroquí, Nasser Bourita, sobre la importancia de restaurar la calma en Israel y en Cisjordania y Gaza para prevenir más pérdidas de vidas. Marruecos es un socio estratégico y esperamos trabajar juntos para poner fin a este conflicto”. Esto fue todo lo que escribió el secretario de Estado estadounidense, Antony Blinken, en su cuenta de Twitter durante la crisis en Ceuta. Llegados a este punto, no está de más señalar que hace un año circularon rumores de que Estados Unidos tenía pensado trasladar parte de las tropas y equipos estacionados en la base naval de Rota, en Cádiz, a Alcazarquivir, Marruecos, que se encuentra entre Ceuta y Melilla, una localización mucho más conveniente para el Pentágono, que se ha fijado entre sus objetivos de las próximas décadas aumentar su influencia en el continente africano.

Junior-Report.media és el diari dels joves lectors per entendre el món. Amb nous llenguatges i nous canals, expliquem els grans temes d'actualitat per despertar el seu interès davant la realitat que els envolta.

TERRITORIS NO AUTÒNOMS

LES COLÒNIES DEL SEGLE XXI

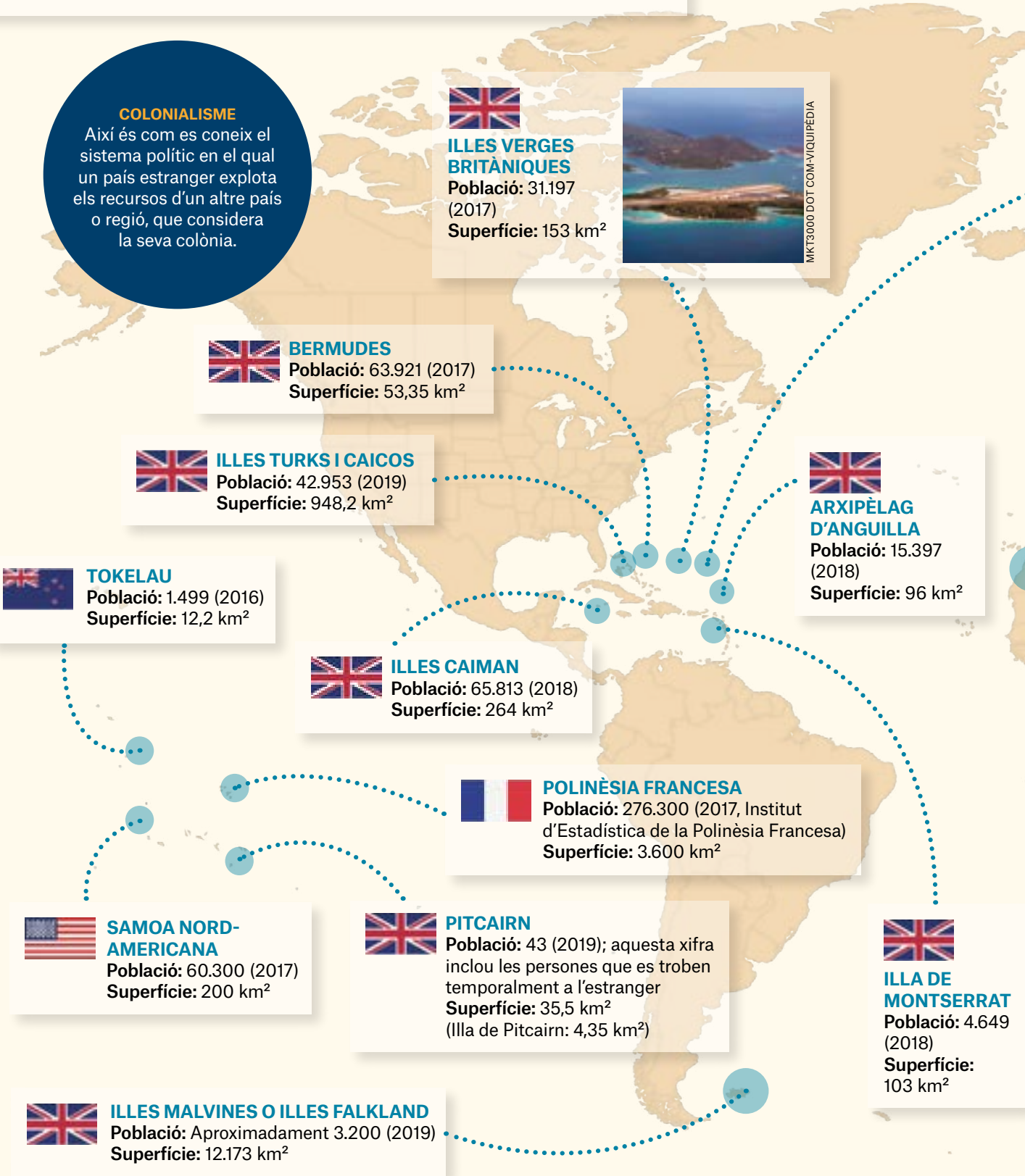
Coordina: Alba Fernández Candial

Els territoris no autònoms són territoris que no tenen un govern propi de ple dret i encara depenen d'un altre país en alguns aspectes polítics. La majoria d'aquests territoris tenen un passat colonial: van ser conquerits per altres potències fa segles i encara no se n'han independitzat.

Des que es va fundar el 1945, l'Organització de les Nacions Unides (ONU) ha impulsat la descolonització d'aquests territoris perquè tinguin una autodeterminació plena. Al final de la Segona Guerra Mundial (1939-1945) hi havia una setantena de territoris no autònoms que estaven administrats per només 12 països; avui dia encara en queden 17.

La Setmana Internacional de Solidaritat amb els Pobles dels Territoris no Autònoms se celebra cada any del 25 al 31 de maig per recordar les conseqüències del colonialisme i la realitat d'aquests estats, que encara no han assolit la seva independència a nivell polític, econòmic i social.

COLONIALISME
Així és com es coneix el sistema polític en el qual un país estranger explota els recursos d'un altre país o regió, que considera la seva colònia.

La Noticia del Dia de JUNIOR REPORT

Cada dia, una notícia d'actualitat
amb activitats i diapositives
per treballar a l'aula.
SUBSCRIU-T'HI!

ÀFRICA

Amb l'esclat de la Revolució Industrial (segles XVIII i XIX), les potències europees buscaven nous territoris per expandir els seus dominis i explotar-ne els recursos. Aquest va ser l'origen de les colònies a l'Àfrica: els països es van beneficiar de la riquesa natural i els materials africans, a banda d'imposar-se sobre la població autòctona, que en molts casos va ser esclavitzada. La colonització es va allargar durant segles, fins que, després de la Segona Guerra Mundial, els diferents països africans van aconseguir la seva independència.

SÀHARA OCCIDENTAL

La regió del Sàhara va estar sota domini espanyol durant segles: els primers espanyols s'hi van establir a finals del segle XV. Quan el Marroc es va independitzar, el 1956, va començar a reclamar aquest territori. Espanya hi va renunciar el 1975 i les autoritats marroquines van aprofitar per ocupar la regió, però el poble sahrauí volia tenir el seu propi estat. Avui dia l'ONU no reconeix la sobirania del Marroc sobre el Sàhara, i molt pocs països reconeixen la República Àrab Sahrauí Democràtica.

WEST MIDLANDS POLICE-VIQUIPÈDIA

REGNE UNIT

El Regne Unit és la potència administradora de més de la meitat dels 17 territoris no autònoms que queden al món. Durant segles, l'Imperi Britànic es va expandir i va fundar colònies als cinc continents. La majoria d'aquests territoris s'han independitzat, però segueixen vinculats amb el Regne Unit a nivell polític, econòmic i cultural. Així, a banda de ser la reina d'Anglaterra, Elisabet II també és la cap d'Estat de 15 països més, com el Canadà, Austràlia, Nova Zelanda i diverses illes del Carib.

 ILLES VERGES NORD-AMERICANES
Població: 105.000 (2019)
Superfície: 352 km²

 GIBRALTAR
Població: 34.003 (2016)
Superfície: 5,8 km²

 GUAM
Població: 163.875 (2017)
Superfície: 540 km²

* **SÀHARA OCCIDENTAL**
Població: 582.000 (2019)
Superfície: 266.000 km²

WIKIMEDIA COMMONS-VIQUIPÈDIA

 ILLA DE SANTA HELENA
Població: 4.447 a Santa Elena (2019), 762 a Ascensión (2019) i 258 a Tristán de Acuña (2019)
Superfície: 310 km²

 NOVA CALEDÒNIA
Població: 268.767 (2014)
Superfície: 18.575 km²

ILLES MALVINES

L'arxipèlag de les Malvines era un lloc estratègic per a les rutes marítimes dels exploradors europeus, per això diferents països van intentar establir-s'hi a partir del segle XVI. El 1765, els britànics van fundar-hi un assentament i les van batejar com a illes Falkland. Quan l'Argentina es va independitzar d'Espanya el 1816, va ocupar les illes i en va reclamar la sobirania. Tots dos països es van enfrontar a la guerra de les Malvines del 1982. En l'actualitat, tant el govern argentí com el britànic reclamen la sobirania d'aquestes illes, tot i que l'ONU reconeix el Regne Unit com a potència administradora.

* Les Nacions Unides consideren el Sàhara Occidental un territori no autònom sense potència administradora.

Más de cuatro millones de horas extras de los empleados catalanes

UGT detecta que la mitad no se pagan y que el excedente crearía 2.600 puestos de trabajo, mientras expertos y patronal reivindican la desconexión digital e incorporar el control horario a los convenios

David Rodríguez
BARCELONA

Tras cumplirse dos años de la aplicación del registro laboral obligatorio, la norma que establece el control de las horas de los empleados por parte de las empresas, los resultados son bastante decepcionantes. Lejos de reducirse, las horas extras han crecido, impulsadas especialmente por el incremento del teletrabajo y el miedo a perder el empleo por la situación de crisis económica. La ley prohíbe realizar más de 80 horas extras al año, supuesto que en pocos casos se cumple. Así lo atestigua un estudio del sindicato UGT Catalunya, que recoge una bolsa de horas extras que supera los cuatro millones en 2020, lejos del objetivo de acabar con la tendencia de no registrar jornadas que excedan lo pactado y que no se remuneren.

El informe de UGT ofrece datos desoladores, ya que refleja que los trabajadores catalanes acumularon 4.366.057 horas extras en 2020. De estas, el 51,3% no se pagan. Para el sindicato, “la preocupación radica en que en años anteriores el porcentaje siempre se situaba por debajo del 50%”. De esta forma, cada empleado asalariado tiene un excedente medio de 7,4 horas semanales, de las que 3,6 no las cobra. Las horas extras no remuneradas permitirían recuperar 2.600 puestos de trabajo en un momento en que la tasa de paro de Catalunya se encuentra en el 12,9%, según el Idescat. Los datos de la encuesta sindical se han extraído después de entrevistar a 802 trabajadores de diferentes sectores de actividad.

La secretaria de Política Sindical de UGT Catalunya, Núria Gilgado, admite que el único elemento positivo de la norma es que existe. “Era necesaria, pero las empresas están desarrollando un registro fraudulento e irreal”. Aunque la normativa fija un régimen sancionador, que oscila entre los 612 y los 6.000 euros de multa, “las actas por incumplimiento suelen ser pocas, ya que los medios de la Inspección de Trabajo son limitados”, lamenta Gilgado. La responsable sindical reconoce que este exceso de jornadas laborales “no se compensa con descansos ni con retribuciones”. De esta manera, se produce un fenómeno por el que las horas inicialmente

Las multas oscilan entre los 612 y los 6.000 euros, pero “las actas por incumplimiento suelen ser pocas”, lamenta Núria Gilgado, de UGT Catalunya.

Pancarta de la CGT durante las movilizaciones del Primero de Mayo de este año.

Lejos de reducirse, las horas extras han crecido, impulsadas por el teletrabajo

En los años anteriores, las horas extras no pagadas eran menos de la mitad del total

Cada empleado asalariado tiene un excedente medio de 7,4 horas semanales

contempladas como extraordinarias se convierten en ordinarias. Gilgado recuerda que una de las reivindicaciones de UGT Catalunya es que se instaure una jornada laboral semanal de 32 horas, aunque ahora los cálculos muestran que esta es de 50 o 60 horas de media. “Utilizan la situación de crisis sanitaria para obligar a hacer más horas, vulnerando el derecho a la desconexión digital, que también recoge la norma, y forzando a tener una disponibilidad continua”. Gilgado precisa que sectores con mano de obra más cualificada, como la banca o el derecho, son los que más inciden en estas prácticas.

Ante este escenario, UGT Catalunya anuncia que denunciará ante la Inspección de Trabajo “la evasión de responsabilidades empresariales”. Además, reclama la dotación económica y laboral necesaria

para que este organismo lleve a cabo su actividad con una cierta normalidad. El sindicato enmarca estas exigencias en el marco del establecimiento de una estructura de trabajo que favorezca el respeto a la vida familiar y social en un entorno de teletrabajo. “Tenemos que garantizar el derecho a ignorar las órdenes fuera del horario laboral y el respeto al descanso”, afirma el sindicato en un comunicado. Para llevar a cabo este propósito, revela: “Utilizaremos la negociación colectiva para fijar los convenios, en los que negociaremos la jornada y la regulación del derecho a la desconexión para evitar excesos y el aislamiento del trabajador”.

Desde la patronal Pimec, la directora del Área de Trabajo, Sílvia Miró, recuerda que la entidad creó una aplicación tecnológica para que las compañías se adapten

Núria Gilgado (UGT): “Las empresas llevan un registro horario fraudulento e irreal”

La UGT Catalunya reclama que se instaure una jornada laboral semanal de 32 horas

El ICAB pide que la Reforma Laboral incluya derechos que se adecuen a la era digital

a este requerimiento “con la voluntad de facilitar la implantación del registro horario laboral y el cumplimiento de la normativa, y evitar más costes para las compañías”. Miró realiza una valoración positiva de la aplicación de la nueva norma, aunque “ha ocasionado numerosas dificultades que la regulación no prevé”. La responsable de Pimec pone el foco en la eficiencia, porque “la productividad no se mide en función del número de horas que la persona trabajadora pasa en su puesto de trabajo”. Igualmente, Miró hace un pronóstico pesimista del futuro del control horario: “Tardaremos muchos años en tenerlo adaptado, mediante la negociación colectiva, a la realidad de cada sector”.

El teletrabajo ha agudizado todavía más la necesidad de determinar una regulación horaria vinculada a la vida personal. Así lo considera la profesora de Economía Aplicada de la Universitat de Barcelona (UB) Lúcia Farré: “Nos beneficiaría a todos un cambio de horarios que nos permita reducir y compactar la jornada laboral”. La especialista se pregunta: “¿Cómo es posible que, estando más horas en la oficina que nadie, tengamos la productividad laboral más baja de la Unión Europea?”.

Planificación laboral

Farré atribuye el episodio a una mala planificación del trabajo. “Acumulamos más horas sin incrementar la productividad”, afirma. La profesora coincide en la importancia de regular el teletrabajo y analizar el motivo por el que se distorsionan los horarios laborales: “¿Por qué existen estas horas extras? No importa tanto quién las realiza, si no por qué motivo se generan. Si es por una mala planificación o por un desaprovechamiento del trabajador, ya que los empleados suelen estar sobrecualificados”.

A pesar de las encuestas, como la elaborada por UGT Catalunya, Farré precisa que no existen datos suficientes para averiguar

si los trabajadores están utilizando más tiempo del necesario para cumplir con su jornada de trabajo o se les está poniendo más carga de la que pueden asumir. En este sentido, apunta que “las cifras de la EPA no son ilustrativas”.

En el debate sobre las fórmulas legales y jurídicas para garantizar la desconexión digital, el Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB) pide que se efectúen las modificaciones legislativas necesarias que permitan la conciliación de la vida laboral y la familiar. Aunque la petición se refiere al derecho al descanso de los letrados, sus consideraciones son perfectamente aplicables a otros ámbitos laborales. La petición de los abogados se produce después de una sentencia de la Audiencia Provincial de Zaragoza, que permitía la presentación de escritos judiciales incluso en días considerados inhábiles.

La decana del ICAB, Maria Eugenia Gay, solicita que la Reforma Laboral incluya una generación de derechos que se adecuen a la nueva era digital. En este capítulo, pide a las empresas que apuesten por el teletrabajo que inviertan en la salud y en el bienestar de las personas. Gay señala que “los excesos irregulares de la jornada dificultan la conciliación y empujan los salarios a la baja, lo que perjudica a las personas trabajadoras, especialmente a las mujeres y a los jóvenes, colectivos vulnerables a quienes las Administraciones deben proteger para garantizar el ejercicio de sus derechos y el desarrollo de su autonomía personal”.

El exceso de horas extras detectado en el mercado de trabajo catalán no deja de ser un síntoma de otras carencias que afectan a las relaciones laborales. Así, la introducción de tecnologías como el teletrabajo o las reuniones virtuales deberían ir acompañadas, según los expertos juristas y académicos, de medidas que refuercen la formación, el reciclaje profesional, la ocupabilidad y otros aspectos que ayuden a conciliar la vida personal y laboral.

Marcha de UGT y CCOO el 1 de mayo.

El régimen abierto: una puerta de entrada a la reinserción

Con la pandemia se han potenciado medidas que facilitan la transición hacia la libertad de los presos. Los expertos esperan que estos cambios se queden, pero reclaman más oportunidades para mujeres, personas migradas y jóvenes

Paula Ericsson
BARCELONA

Salir de la cárcel, si no hay un buen proceso de acompañamiento, puede ser un camino muy difícil de recorrer. Es por eso que varios expertos en Catalunya apuestan por los regímenes abiertos, ya sea con los permisos de salida en el segundo grado u otorgando el tercer grado, en el que una persona privada de libertad puede ir a dormir a su casa bajo la tutela del centro penitenciario y sus trabajadores. Con estos permisos y esta apertura, se introducen poco a poco en el mundo laboral, familiar y emocional. Según el vocal de tercer sector y justicia en el Col·legi de Criminòlegs, Sergi Fortià, una salida progresiva a lo largo de la condena da mejores resultados para reducir la reincidencia delictiva. Según la investigación propia del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, la tasa de reincidencia penitenciaria en libertad condicional fue del 9,5% en 2018, la cifra más baja en los últimos 27 años.

El psicólogo del equipo de tratamiento del centro penitenciario Ponent Joan R. añade que algunos internos piden hacer más salidas cuando ven que se les acerca el final de la condena, para irse adaptando. “El acompañamiento para la salida tiene que empezar desde el primer momento en el que entran”, apunta. En ese sentido, explica que el acompañamiento psicológico sirve para que los internos vean qué pasó cuando cometieron el delito, y que tomen

Internos trabajan en un taller de la prisión del Puig de les Basses de Figueres, en 2016.

Apuesta por las medidas alternativas

El Departament de Justícia, para evitar que las personas sin recursos se encuentren desamparadas al salir de la cárcel, ha activado 12 pisos de reinserción en Catalunya. En estos pisos hay psicólogos, criminólogos, educadores y trabajadores sociales y suelen estar gestionados por entidades del tercer sector. El Pla estratègic d'execució penal d'adults (PEPA) de la Generalitat pretende incentivar las unidades dependientes y más medidas alternativas. “Una mejor reinserción es una mejor seguridad ciudadana”, defiende Sergi Fortià.

decisiones distintas si se encuentran frente a situaciones donde tomaron las elecciones erróneas. Además, añade la importancia de trabajar las emociones. “El pensamiento puede ser muy creativo y todo se acaba justificando. Se trata de trabajar el autoconocimiento emocional para evaluar desde qué emoción se han cometido estas acciones y darle la vuelta”, explica.

El acompañamiento es integral y multidisciplinar, ya que se tienen en cuenta los aspectos de la personalidad, sociales –el núcleo familiar o laboral–, educativos –cuál es su nivel de inserción social–, así como los aspectos jurídicos. A partir de aquí, los profesionales evalúan, dependiendo de la pena o la motivación delictiva, entre otros factores, si esta persona puede ir directamente a tercer grado. Ahora bien, para dar el régimen abierto es

Una persona se apoya en una ventana de la prisión de mujeres de Wad-Ras de Barcelona, en 2019.

MIQUEL CODOLAR-ACN

necesario que la persona tenga ciertos recursos económicos, familiares o laborales que lo acojan, por lo que colectivos como las mujeres, los jóvenes o las personas sin papeles o sin recursos económicos tienen más dificultades.

Menos opciones para las mujeres
La vicepresidenta del Col·legi de Criminòlegs, Arantxa Hernáez Hernando, cuenta que se están creando referentes de género dentro de las prisiones, pero añade que cuando la mujer accede al itinerario de inserción laboral tiene menos opciones, ya que los empleos están muy dirigidos hacia los hombres, que son la mayoría de la población reclusa. Además, también dentro del centro se asume que la mujer priorizará la familia al empleo. “Está normalizado que la mujer tenga la preferencia del cuidado de la familia antes que dedicarse a buscar trabajo, cuando al hombre no se le exige que se quede al cuidado de los niños”, detalla.

En el caso de los jóvenes, les piden una experiencia que no tienen. Por otro lado, los que tienen problemas económicos no entienden que para llegar a trabajar primero tienen que formarse. “Hace falta seguir apostando por programas más individualizados para potenciar las competencias que tienen y que ellos mismos confíen en sus capacidades”, demanda Hernáez.

Uno de los colectivos con más problemas son las personas migradas, tanto en la reinserción como durante la estancia previa en la prisión cerrada. “Tienen mucho más aislamiento, muchos no han vivido en el país, muchos viven en el país y la condena supone enfrentarse a la expulsión, no tienen visitas...”, enumera la criminóloga Marta Martí. Hernáez, por su parte, remarca que no hay tantos programas de reinserción especializados para migrantes, y que hay pocos profesionales formados para saber gestionar la documentación de estos presos en los centros. “En 2019 se creó una oficina dentro de los centros para que no dejaran caducar la documentación y regularizarla, porque hay un gran desconocimiento sobre extranjería”, detalla.

Por otro lado, las personas que no han nacido en Europa, que nunca han tenido documentación o que les ha caducado al intentar renovar, sí que cuentan de un permiso de trabajo, por lo que durante su ingreso en prisión pueden tener permiso de trabajo, pero no de residencia. Ahora bien, una vez salen fuera ya no tienen ni permiso de residencia ni de trabajo y se encuentran en la máxima indefensión.

El control electrónico
Marta Martí es una de las impulsoras de Covid-19 Prisons, una plataforma en la que han recogido qué medidas se han tomado en las cárceles del mundo durante la pandemia, también en el Estado español y

“El acompañamiento para la salida tiene que empezar cuando entran”, dice Joan R.

Marta Martí: “El control electrónico tiene poco contenido rehabilitador, es puro control”

Las mujeres, los jóvenes y los migrados tienen más dificultades para la reinserción

en Catalunya. En el caso de los presos que están en tercer grado, en el ámbito estatal se ha proporcionado el control electrónico –una de las medidas más comunes es una pulsera que controla dónde estás–, con el que el preso puede estar fuera por la mañana, pero por la noche debe estar en su casa durmiendo. En Catalunya, en cambio, se ha optado por dos opciones: que el recluso vaya a dormir al centro o que vaya a dormir a su casa, sin control electrónico, y que le hagan un seguimiento desde el centro. “El control electrónico tiene poco contenido rehabilitador, es puro control. Catalunya ha hecho siempre una apuesta más fuerte por la reinserción”, defiende Martí.

La vicepresidenta del Col·legi de Criminòlegs, Arantxa Hernáez Hernando, detalla que en los centros abiertos y en el tercer grado se ha autorizado el artículo 86.4 del reglamento penitenciario –el control electrónico en el que el preso debe pasar ocho horas en prisión– con más celeridad que antes, para descongestionar los centros por razones sanitarias. Ahora bien, uno de los problemas de cumplir esto en cuarentena es que los presos salían de la cárcel para volver a estar encerrados en sus casas. “No se ha hecho una evaluación del impacto personal y psicológico que ha conllevado este encierro domiciliario obligado”, denuncia Hernáez.

En el análisis vieron que hubo un cambio de modalidad en el tercer grado: en vez de dormir en el centro, por ejemplo, enviaron a más gente a dormir a su casa. Otra de las medidas que se ha impulsado en el ámbito europeo, español y catalán han sido las videollamadas, sobre todo con familiares, ya que previamente se hacía con los abogados. Aun así, Martí critica que la medida no se hubiese flexibilizado antes, y recuerda que casi el 70% de la población penitenciaria no está en régimen abierto. “La pandemia ha obligado a tomar estas medidas: puede que haya servido para demostrar que son positivas y no tienen efectos devastadores como se pensaba”, señala. Ahora bien, a escala estatal no se han adoptado medidas fuera de la administración penitenciaria. “Se podría hacer más desde el poder judicial, como evitar la entrada de nuevas personas a la cárcel o reducir la prisión provisional”, concluye.

Casi el 70% de la población penitenciaria no está en régimen abierto en Catalunya

“Una mejor reinserción es una mejor seguridad ciudadana”, defiende Sergi Fortià

La tasa de reincidencia penitenciaria en libertad condicional fue del 9,5% en 2018

Varias mujeres siguen una clase de prevención de sobredosis en una prisión.

Polèmica a l'Hospitalet per un solar públic en desús

Un grup de persones ha impulsat un hort autogestionat a l'Espai Vallparda mentre veïns de l'entorn reclamen la plaça que l'Ajuntament els va prometre

Montse L. Cucarella
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Es la cantonada de la discòrdia. Durant nou anys, l'espai comprès entre els carrers Vallparda i Torns, al districte II, havia estat un solar buit, expropiat per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Per aquest motiu, i a causa de les restriccions de mobilitat enmig de la pandèmia pel coronavirus, un grup de veïns va ocupar-lo per obrir-lo a la ciutadania i convertir-lo en una zona verda.

“Vam decidir entrar-hi per crear un hort autogestionat i un espai d'intercanvi cultural”, afirma Mireia Rodó, una de les veïnes que forma part del ja anomenat Espai Vallparda. “El primer que vam fer va ser recordar que l'Hospitalet és una de les ciutats amb menys espais verds per habitant, i anàvem a tothom a participar en una assemblea per rebre propostes”, recorda. La primera assemblea va tenir lloc el dissabte 13 de febrer i, des d'aleshores, se n'han cada setmana.

Dins el grup que ha creat l'Espai Vallparda hi ha fins a 60 persones, alguns d'ells membres d'altres entitats. El projecte que es va decidir tirar endavant i que funciona des del primer dia és el de l'hort urbà. Les primeres bledes ja estan gairebé a punt per recollir, han sortit maduixes i les mates de les patates continuen creixent. “El que recollim ho posem a disposició de qui ho vulgui agafar i, si no, ens ho repartim entre els que treballem a l'hort”, explica Rodó. Ara, de cara a l'estiu, estan treballant a crear una zona d'ombra i també poder-hi fer activitats, com cinema a la fresca. Un mes després d'obrir el solar, el grup va organitzar una jornada feminista pel 8 de març, on van comptar amb la participació d'altres entitats del barri de Collblanc-la Torrassa.

El solar del carrer Vallparda estava buit des de feia molt temps, però fa dos anys que la regidoria del districte II va presentar als veïns de l'entorn el projecte que tenia pensat per al terreny. Finalment, serà una plaça de formigó combinat amb espai verd, zona infantil, bancs i elements per fer exercici per a la gent gran. “En aquest barri hi ha diversos solars en desús que es van expropiar amb diners públics i vam pensar que aquest, per les seves dimensions, era perfecte per fer-hi la plaça”, explica Lúdia Tudela, la portaveu del veïnat de l'entorn del solar del carrer Vallparda.

Diferències veïnals

Des que el grup de l'Espai Vallparda va obrir el solar, els dos col·lectius no han tingut una bona entesa. De fet, els membres de l'Espai Vallparda denuncien que els van arrencar part del que tenien plantat a l'hort i que reben insults. Fet que el veïnat nega. Ara estan pendents d'iniciar una mediació, ja que quan han intentat reunir-se, la cosa no ha arribat a bon port. “Nosaltres no volem confrontació, volem diàleg”, diu Tudela, “però dissabte rere dissabte es reuneixen aquí i, per alguns, és una provocació”.

“Creiem que es tracta d'un acord privat entre l'Ajuntament i aquests veïns”, alerta Mireia Rodó. “L'estratègia de l'Ajuntament és confrontar els dos grups per no prendre partit”, afegeix la membre de l'Espai Vallparda. “No volem estar cada cap de setmana patint per si hi ha conflicte”, diu Tudela.

El projecte de la plaça que s'ha de construir al solar del carrer Vallparda està en procés de licitació. L'Ajuntament de l'Hospitalet confia a poder adjudicar les obres a finals d'any i que la primavera del 2022 ja si-

gui una realitat. “És un projecte consensuat amb els veïns de l'entorn, amb els quals hem fet un procés participatiu per escoltar les seves propostes”, afirma Cristian Alcázar, segon tinent d'alcaldia d'Espai Públic i Habitatge. Alcázar, que a l'anterior mandat havia estat el regidor del districte II, manté haver treballat la proposta amb els veïns.

Sobre l'hort autogestionat creat a l'Espai Vallparda, Alcázar declara: “Respectem que hi hagi altres persones al solar, però els veïns de la zona han manifestat que volen un espai de repòs i tranquil·litat”. Tot i que assegura que hi pot haver usos compatibles entre el projecte aprovat i el que proposa el col·lectiu, el regidor manté que “l'hort no està previst perquè l'espai no és prou gran”. “El projecte és maco, però no per a aquest espai ni en aquest moment”, assegura la portaveu veïnal, Lúdia Tudela. “Han arribat tard, d'aquest solar fa molts anys que ningú n'ha fet cas i ara volem la plaça”, rebla.

Converses amb l'Ajuntament

Les converses entre el Govern municipal i el col·lectiu Espai Vallparda tampoc són gaire fluides. Mentre el grup parla de “reunió fallida sense ordre del dia” pel que fa a un intent de trobada, el regidor assegura: “Necessitem interlocutors estables, i això costa”. Des de l'Espai Vallparda denuncien que la Guàrdia Urbana els visitava les primeres setmanes i va arribar a identificar alguns dels membres del col·lectiu. “Ja ens van fer saber que no hi estaven a favor”, diu Mireia Rodó. “Arribarà un moment que entraran les excavadores, però no ens rendim, cada dia anem a regar i seguirem endavant amb el projecte; si no és aquí, ja trobarem on fer-ho”, sentència.

S'hi farà una plaça de formigó amb zona infantil i elements per fer exercici per a la gent gran

Mireia Rodó (Espai): “No ens rendim, seguirem endavant; si no és aquí, ja trobarem on fer-lo”

Lúdia Tudela, veïna: “Han fet tard; d'aquest solar fa anys que ningú en fa cas, i ara volem la plaça”

Usuàries de l'Espai Vallparda planten un arbre al solar.

Escriure a l'hospital per aferrar-se a la vida

L'Hospital de Bellvitge ofereix als pacients una teràpia senzilla i atrevida: agafar un full en blanc per desfogar-se de la malaltia i la por

Jordi Ribalaygue
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Us ben asseguro una cosa: tot i que no sé quants dies em queden de ser aquí com a pacient, que no deuen ser gaires, gaudiré de tots ells". Ho va escriure David Herrera després de sobreviure a un infart, estar-se un mes i mig en coma induït per patir quatre parades cardiorespiratòries i haver d'aprendre a caminar de nou perquè li van amputar una cama envaïda per un bacteri. Va passar un any i tres mesos sense tornar a casa fins que li van concedir l'alta. "Vaig

arribar a gaudir de l'estada a l'hospital. Hi ha moltes realitats aquí dins. És que et quedaràs només amb allò dolent?", interpel·la Herrera, *el Renascut*, com els amics l'han rebatejat.

Per no renegar de la vida, Herrera va obligar-se a fer broma durant l'ingrés, a atansar-se a tothom amb qui ensopegués a l'habitació i al passadís, i a escapar a través de la conversa, la música i el record de llibres i exposicions que el van marcar. Li brolla de dins una vitalitat i una curiositat que inunden els dos escrits que signa entre els 121 relats que l'Hospital de Bellvitge ha publicat fins ara, repartits en dos llibres titulats *Desde mi habitación*. Són fruit del projecte Relat-hos, en què el complex sanitari de l'Hospitalet de Llobregat ofereix als pacients una distracció senzilla que, alhora, comporta un profund exercici d'introspecció: es tracta d'agafar un full en blanc i escriure, deixant anar la ment mentre l'hospitalització sembla eternitzar-se.

"Escriure pot ajudar juntament amb la resta de teràpies", creu Antonia Castro, infermera de Bellvitge. La confessió d'un malalt que, ensopit, només trobava consol en la televisió li va fer pensar a convidar els hospitalitzats a escriure. "Manifesten que

"Estar pendent de què escriuen els motiva i es troben millor", assegura Antonia Castro

"Només ets davant d'un full, però ajuda a estructurar el dolor i la càrrega", diu Merche Yll

s'entretenen pensant què escriuran. Això és fonamental, perquè les hores es fan tremendament llargues a l'hospital", destaca Castro, que coordina el projecte: "Estar pendents de què escriuen i com ho fan és una motivació, i contribueix a alleujar-los. Es desfoguen i fa que es trobin millor".

Els relatadors –així els anomenen a l'hospital– s'aboquen al foli amb tota llibertat, sabent que allò que escriguin s'inclourà en un recopilatori de textos breus que el centre posa a disposició de nous pacients. "Els ajuda llegir-los, perquè no estem preparats per rebre el cop de ser ingressats i que la nostra agenda s'aturi", percep Castro.

Sense embuts

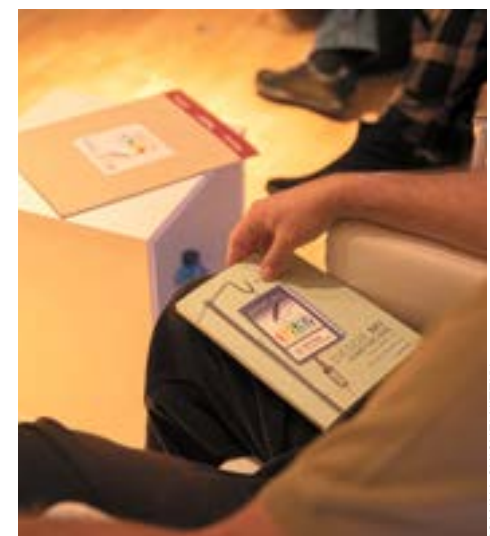
N'hi ha que prefereixen embolcallar el seu testimoni amb la metàfora d'un conte o d'un poema, però la majoria s'expressa sense embuts, despullant la malaltia i les emocions. "En un hospital perds la intimitat física. En canvi, hi ha molta reserva emocional, perquè et guardes molt de dolor quan calles o et mossegues les llàgrimes per no molestar", confessa Merche Yll, que retrata l'"essència vulnerable" que ha palpat durant els quatre anys que s'ha estat a Bellvitge en diferents ingressos. Va fer front a la ira i a les pors a la solitud, al dolor i a la incapacitat, superiors fins i tot a la mort, tan present: va conivir més d'un cop amb el decés de companyes d'habitació. "Quan la persona abandona la consciència, només he vist pau", escriu.

"És curiós, només ets davant d'un full, però ajuda a estructurar el dolor i la càrrega", reflexiona Yll, que va vèncer l'escepticisme per posar-s'hi: "No m'hi veia capaç,

em feien mal fins i tot les pestanyes. Però tot això se supera. Escrivia quan els altres dormien, o quan millorava una mica o just quan em trobava malament, perquè ho sentís com una sortida. Tinc malalties cròniques que poden dur a una recaiguda, però, escrivint, em veia diferent que en altres ingressos: podia prendre la decisió de com viure-ho, no suportant sempre la incertesa i el malestar que incapaciten".

Herrera coincideix que sentiments tan intensos no són gens fàcils d'ensinistrar allà on el valor dels detalls s'engrandeix. Ell va mirar de rescatar de l'abatiment pacients amb un diagnòstic menys advers que el seu, i recorda que, immers en el núvol del coma, pensava en els seus fills, en la dona, en caminades, en poemes, en àries i en tot el que li agrada "per seguir aguantant": "Quan estàs hospitalitzat necessites eines, i escriure és una més –diu–. Escriure ha significat projectar les meves inseguretats i angoixes i treure les emocions perquè no em roseguessin. Em va ajudar a canviar d'actitud, perquè és absurd no entregar-se del tot perquè qui t'ajuda aconsegeixi que tiris endavant".

Bellvitge prepara un nou recull de relats pel cinquantè aniversari de l'hospital, cap a finals d'aquest any. S'hi entreveurà la covid i l'aïllament dels ingressats durant la pandèmia, però també la tenacitat de qui s'aferra al bolígraf per resistir.

JOANNA CHICHELNITZKY

Un dels dos llibres de relats publicats.

A David Herrera li va servir per superar un infart i l'amputació d'una cama

El centre ha publicat fins ara dos llibres de relats i preveu el tercer pels pròxims mesos

David Herrera i Antonia Castro, davant de l'Hospital de Bellvitge.

JOANNA CHICHELNITZKY

Cultura Efemèride

A dalt, l'exposició 'A quarts de quatre', al Saló del Tinell. A la dreta, el Mercat de Santa Caterina, a Barcelona, i el Parlament d'Escòcia, a Edimburg.

MIRALLES, L'ARQUITECTE ENAMORAT DE BARCELONA

EN EL VINTÈ ANIVERSARI DE LA SEVA MORT, DIFERENTS ESPAIS DE BARCELONA ACULLEN EXPOSICIONS PER HOMENATJAR I REIVINDICAR EL LLEGAT D'UN DELS ARQUITECTES CATALANS CONTEMPORANIS MÉS INTERNACIONALS

Lídia Penelo
IGUALADA

Respectava profundament el lloc on treballava i alhora el sabia interpretar amb un llenguatge nou sense trair-ne l'essència. Així era la manera de fer de l'arquitecte Enric Miralles, mort prematurament l'any 2000 quan preparava l'escenografia de l'òpera *Don Quixot* a Barcelona amb la Fura dels Baus. Per commemorar l'efemèride, la Fundació Enric Miralles ha treballat conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, l'Escola Tècnica Su-

perior d'Arquitectura (Etsab), el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) i l'estudi d'arquitectura Miralles Tagliabue EMBT. D'aquesta col·laboració n'han sortit una bona colla d'actes que inclouen exposicions, conferències, tallers i activitats diverses que comparteixen un mateix objectiu: homenatjar Enric Miralles abordant els seus diversos vessants creatius. I això vol dir reivindicant-lo com a arquitecte, com a dissenyador, com a fotògraf i també com a professor.

Els comissaris de tot plegat són els arquitectes Joan Roig i Benedetta Tagliabue, tots dos molt vinculats a Enric Miralles. El vessant del Miralles dissenyador es presentarà al Museu del Disseny de Barcelona. Allà es podrà visitar *Miralles: Perpetuum*

Mobile, una mostra inèdita sobre el mobiliari dissenyat per ell i que aplega les taules *Inestable*, *Dolmen*, *Troncs* i *Tropical*, la prestatgeria *Lelukaappi* –inspirada en l'obra de l'arquitecte Alvar Aalto–, i cadires i punts de llum. A més, durant l'estudi dels arxius de Miralles Tagliabue EMBT va sortir a la llum un dibuix original d'una taula, batejada com a *Mystery*, que mai es va arribar a realitzar, i que l'American Hardwood Export Council (AHEC) i Miralles Tagliabue EMBT han decidit fabricar per primera vegada. La mostra es completa amb plànols, dibuixos i croquis inèdits del procés creatiu d'aquestes peces.

El programa de l'homenatge a Enric Miralles s'escampa per espais representatius de la ciutat de Barcelona, començant pel

Miralles va treballar diversos vessants creatius: dissenyador, fotògraf i professor

El Parlament d'Escòcia i el Mercat de Santa Caterina a Barcelona, obres representatives

També va trencar estereotips amb el Palau d'Esports d'Oscà o el cementiri d'Igualada

Saló del Tinell, espai que també va ser triat el 1956 per allotjar la primera retrospectiva d'Antoni Gaudí. Al Saló del Tinell es pot visitar fins al 20 de juny la mostra *A quarts de quatre*, un muntatge que se centra en el Miralles arquitecte i s'articula a través de quatre de les seves obres més representatives: el Parlament d'Escòcia, a Edimburg; el Cementiri d'Igualada; el Mercat de Santa Caterina, a Barcelona; i el Palau d'Esports d'Oscà.

Un altre punt neuràlgic d'aquestes activitats dedicades a l'arquitecte és el Centre d'Arts Santa Mònica, on es pot visitar *Miralles: Photos & Collages*, una mostra que presenta part de la documentació fotogràfica de la vida i obra d'Enric Miralles. Fotografies fetes per ell mateix que recorren la seva vida professional, però també la personal. De manera inèdita, i expressament per a l'ocasió, s'hi poden veure *collages* fotogràfics provinents del seu arxiu privat.

Per la seva banda, la Fundació Enric Miralles, dedicada a vetllar pel llegat de l'arquitecte, aborda el vessant més íntim amb *Miralles: To be continued...*, una mostra que recorre el llegat que Miralles va deixar al seu estudi i com aquest ha marcat la trajectòria de Miralles Tagliabue EMBT al llarg d'aquests 20 anys. S'hi poden veure maquetes, esbossos, fotografies, correspondències, *collages* i projeccions. Aquest "circuit Miralles" ofereix també xerrades i debats, l'agenda dels quals es pot consultar a la pàgina web de la Fundació Enric Miralles.

Trajectòria internacional

Miralles es va formar a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (Etsab). El 1985 va començar la seva trajectòria independent, i en la seva primera etapa, amb l'arquitecta Carme Pinós, va crear alguna de les seves obres més evocadores, com el Cementiri d'Igualada. El 1993 va crear l'estudi EMBT amb Bene-

detta Tagliabue; junts van tirar endavant grans projectes, com la remodelació del Mercat de Santa Caterina o el nou Parlament d'Escòcia. "Era un arquitecte d'una època en què els arquitectes es dedicaven al lloc on vivien, perquè l'arquitectura era més física i més vinculada als llocs. Però just l'Enric va ser un dels primers arquitectes que va començar a treballar a fora; ho va fer al Japó, va fer edificis importants a Holanda, a Escòcia, a molts llocs del món. També viatjava per ensenyar als Estats Units i a Alemanya, però el seu estudi creatiu sempre va estar a Barcelona", recorda Tagliabue.

Arquitecte de gran inventiva i llenguatge exuberant, Enric Miralles gaudia de la docència i va ser professor i catedràtic de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona Etsab; director i professor de les classes magistrals al Städleschule de Frankfurt-am-Main des del 1990, i professor a la Universitat de Harvard, a la Càtedra Kenzo Tange, des del 1992, entre altres.

Al llarg de la seva trajectòria va merèixer diversos premis, com el Premi Nacional d'Arquitectura, concedit pel Ministeri de Cultura el 1995, o el Lleó d'Or a la Biennal d'Arquitectura de Venècia, el 1995. "L'Enric no només era inventor, era delicat, era culte, era generós... En fi... tenia la complexitat d'un bon arquitecte i d'una magnífica persona", apunta Benedetta Tagliabue. Per mantenir viva la seva manera de treballar i de veure el món, la Fundació Enric Miralles segueix treballant perquè la flama d'aquest visionari no s'apagui. Com subratlla Tagliabue, aquest homenatge "no només vol recordar la figura humana i professional d'Enric Miralles, sinó també mantenir viu l'esperit del visionari, de l'experimentalista, com a forma de treballar i de veure el món. I deixar el seu llegat també per a les futures generacions".

Miralles, captat per Paco Elvira, el 1995.

Quan l'arquitectura trenca amb la convencionalitat

MIRALLES I CARME PINÓS VAN CREAR EL NOU CEMENTIRI D'IGUALADA, UN RECINTE CONCEBUT COM UN PARC PER ON PASSEJAR

L. P. IGUALADA

Hi ha cementiris que val la pena visitar perquè acullen conjunts escultòrics que són veritables obres d'art, i d'altres que cal conèixer perquè són joies arquitectòniques en ells mateixos. I això és el que passa amb el Cementiri Nou d'Igualada. El cementiri vell havia quedat petit, i el 1983 l'Ajuntament de la capital de l'Anoia va convocar un concurs per adjudicar la construcció del nou. El projecte guanyador va ser el dels arquitectes Enric Miralles i Carme Pinós, que van construir el nou cementiri entre el 1985 i el 1994. La idea que tenien al cap trencava amb la concepció dels cementiris tradicionals, i van aconseguir tirar endavant un espai concebut per complir la seva missió, però també com un parc per on passejar.

Actualment, el cementiri nou d'Igualada és una edificació protegida com a bé cultural d'interès local i està considerada com una de les obres més poètiques de l'arquitectura catalana del segle XX. Així que

Una vista del Cementiri d'Igualada.

Un racó del Cementiri d'Igualada

no és estrany que el 1992 aquest cementiri fos guardonat amb el premi FAD d'arquitectura.

Ubicat al carrer dels Països Baixos, al polígon industrial de les Comes, al cementiri s'hi arriba després de pujar pel vessant, i aleshores és quan es descobreix l'excavació que allotja el cementiri. Una fossa que sembla una ferida de la terra i que desprèn un aire de ruïna antiga ben arrelada a la contrada. Unes grades concèntriques dividides en nínxols de formigó s'alternen amb unes terrasses assolellades. Al bell mig de l'estructura, un pati central obert al cel, amb un paviment continu que fa l'efecte d'un riu. A més, el recinte compta amb múltiples racons i detalls que juguen amb les ombres i les llums. Malgrat la presència de la mort, la bellesa de l'indret s'encomana.

Quan Enric Miralles i Carme Pinós van construir aquest cementiri, van voler donar moviment al record dels que ja no hi són, i ho van aconseguir dislocant l'estructura, trencant l'horitzontalitat i la verticalitat per aixecar una mena de riu per on transiten les ànimes. Els panteons i els gabions hidràulics, un dels quals acull les restes de l'arquitecte, semblen bellugar-se. Enric Miralles va morir a Sant Feliu de Codines el juliol de l'any 2000, en un moment efervescent de la seva carrera professional. Ell deia que "qualsevol construcció que ha estat capaç de sobreviure al pas del temps és, per definició, una contínua transformació", i el seu cementiri n'és un magnífic exemple.

Cultura Agenda

MIQUEL COLL © SUCESSION PABLO PICASSO, VEGAP, MADRID 2021

Visitants de l'exposició 'Picasso i les joies d'artista'.

El Picasso i l'Etnològic dialoguen amb joies

Judith Vives

Dues exposicions al Museu Picasso i al Museu de Cultures del Món estableixen un diàleg al voltant de les joies creades pel malagueny més universal. A *Picasso i les joies d'artista* les peces es complementen amb una selecció d'obres d'altres artistes i s'acompanyen de fotografies, dibuixos i gravats de Picasso on es representen personatges abillats amb peces de joieria.

Pablo Picasso va començar a crear joies l'any 1936, després de conèixer Dora Maar. Al principi es basaven en objectes comprats als mercats als quals afegia un retrat gravat, pintat o dibuixat. Més endavant, a les platges del sud de França, recull innumerables ossos, còdols i vidres de mar i fragments ceràmics que decora amb un ganivet o amb unes pinzellades. Moltes d'aquestes escultures en miniatura les regalarà a les dones del seu entorn, a Dora Maar, a Nusch Éluard o a Françoise Gilot. La mateixa Maar o Brassai van retratar les peces, que van ser una autèntica obsessió per a Picasso, una activitat que va mantenir al llarg de la seva carrera.

Amb Gilot, Picasso va redescobrir la ceràmica a Valauri, i allà crearia noves peces. Al Taller Madoura van sortir a la llum noves joies. Cap al 1950, amb els motlles d'aquestes edicions, Picasso va fer per a les persones que estimava joies úniques, estampades a mà per ell mateix, moltes de les quals

es fonien en or o en plata. Totes aquestes joies són petites escultures carregades d'una història personal: la de la relació entre Picasso i les persones a qui van destinades.

Coincidint amb l'exposició *Picasso i les joies d'artista* del Museu Picasso, la mostra *Joies baule i kâfir: diàlegs amb Picasso*, que es podrà veure al del Museu Etnològic i de Cultures del Món, presenta una selecció de joies de la cultura baule de l'Àfrica Occidental i un petit conjunt de joies afganes de la cultura kâfir. Les joies seleccionades, tot i mantenir la seva autonomia i significats propis, entren en diàleg amb Picasso. Estructurada en els espais *La fascinació per Àfrica* i *Primitivisme vernacle*, la mostra gira entorn d'aquests conjunts de joies i permet conèixer com estan fetes, qui les porta o en quin context es fan servir. A més, es connecten amb Picasso mitjançant un subtil fil que evoca l'anomenat *primitivisme* en els artistes d'avantguarda europeus del segle XX. Aquesta tendència es va plasmar de formes diverses en l'obra de Picasso.

De la mateixa manera que amb l'art romànic, en l'anomenada escultura negra, i en la ibèrica, Picasso hi va trobar un art *altre* i, sobretot, uns recursos estrictament formals que li van servir per trencar amb la representació naturalista i per poder revitalitzar l'art modern europeu.

DATA Fins al 26 de setembre
LLOC M. Picasso i M. Etnològic (BCN)
PREU En funció del museu

Els anys foscos de Van Gogh, al Teatre Akadèmia

El Teatre Akadèmia porta a escena els anys més foscos de la vida del pintor holandès Vincent Van Gogh. *L'olor eixordadora del blanc* es basa en el premiat text de Stefano Massini, que va ser guardonat amb el premi Pier Vittorio Tondelli, el més important de la dramaturgia italiana.

El muntatge se centra en els anys que el pintor va ser internat al manicomí de Saint Paul de Manson, explicats a través de la correspondència amb el seu germà Theo. L'obra mostra un Van Gogh al qual se li impedeix comunicar-se i, alhora, explora totes les possibilitats d'expressió de l'artista.

Amb dramaturgia i direcció de Moreno Bernardi i un potent espai sonor i multimèdia, l'obra compta amb

les actuacions de David Menéndez, Albert Muntané, Joan Llobera, Albert Díaz i Òscar Castellví. "M'enfronto a *L'olor eixordadora del blanc* amb el desig de fer d'un teatre psicològic una forma valenta del llenguatge teatral", explica Moreno Bernardi.

Amb aquesta obra, el Teatre Akadèmia de Barcelona continua amb la seva aposta per una programació més innovadora en el vessant tècnic i tecnològic. La sala té com a objectiu oferir un teatre més visual que apropi l'espectador a les noves tecnologies i a l'experimentació.

DATA Fins al 6 de juny
LLOC Teatre Akadèmia (Barcelona)
PREU 22,80 €

SUDEEP DWIVEDI

Dos dels intèrprets de 'L'olor eixordadora del blanc'.

La Sra. Tomasa a la Sala Apolo

El Club Caníbal de la Sala Apolo serà escenari d'un concert de La Sra. Tomasa, que omplirà el local del carrer Nou de la Rambla amb els seus sons llatins, electrònics i urbans. L'actuació forma part del cicle Salacat.cat, amb el qual l'Associació de Sales de Concerts de Catalunya (Asacc) vol recuperar la normalitat a les sales de concerts, tancades durant mesos.

DATA 29 de maig
LLOC Sala Apolo (Barcelona)
PREU 16 €

Els Joglars estrenen 'Señor Ruiseñor'

Humor, sàtira i enginy s'uneixen en la nova obra d'Els Joglars, que han estrenat al Teatre Apolo una peça inspirada en la figura de Santiago Rusiñol. *Señor Ruiseñor* parla, a través de la figura de Rusiñol, de la destrucció del concepte de vida lliure, allunyada dels nacionalismes, i on l'art és l'única pàtria possible. Va guanyar el Premi José Estruch a la millor autoria teatral.

DATA Fins al 6 de juny
LLOC Teatre Apolo (Barcelona)
PREU De 20 € a 24 €

Últims dies del Tarraco Viva

Últims dies per participar en el Tarraco Viva, el festival de divulgació històrica de Tarragona. En la seva 23a edició, manté part de les activitats en línia i també ofereix propostes presencials –recreacions, visites, tallers, conferències...– a diferents espais de la ciutat. Aquest any està dedicat a la mort de Juli Cèsar i la fi de la República romana. Una altra novetat és que s'hi han incorporat dos nous espais, l'Antiga Audiència i la graderia del circ romà de la plaça dels Sedassos.

DATA Fins al 30 de maig
LLOC Tarragona i online
PREU En funció de l'activitat

El 'tour de force' de Concha Velasco

Concha Velasco torna al teatre Goya de Barcelona amb *La habitación de María*, de Manuel Martínez Velasco. Sota la direcció de José Carlos Plaza, Velasco fa tot un *tour de force* per donar vida a una cèlebre escriptora afectada d'agorafòbia i que viu reclusa en el seu domicili des de fa més de quaranta anys. Fins que es declara un incendi a l'edifici que obliga a desallotjar-lo, i que portarà aquesta dona a prendre la decisió més important de la seva vida.

DATA Fins al 30 de maig
LLOC Teatre Goya (Barcelona)
PREU Des de 18 €

Surrealisme i experimentació al Teatre Lliure de Montjuïc

El Teatre Lliure clou la temporada amb *I només jo vaig escapar-ne*. Dirigida per Magda Puyo, aquesta és la primera i única traducció que s'ha fet a tot l'Estat del text de la dramaturga Caryl Churchill, una de les veus més experimentals i influents de la dramàturgia anglesa. Muntsa Alcañiz, Lurdes Barba, Imma Colomer i Vicky Peña protagonitzen aquesta peça surrealista, apocalíptica i irònica, que compta amb la música de Clara Peya. A l'obra, tres veïnes i amigues que rat-

llen la setantena fan petar la xerrada mentre prenen el te. La visita inesperada de la senyora Jarrett, que ve del carrer i s'afegeix a la reunió, remourà les pors de cadascuna d'elles. L'espectacle parla d'ecologia, de maltractaments, de política, de feixisme, del col·lapse del món on vivim, de virus i de molts altres temes actuals.

DATA Fins al 20 de juny
LLOC Teatre Lliure de Montjuïc (BCN)
PREU De 9 € a 29 €

Festivalot, cap de setmana de música en família a Girona

La sisena edició del Festivalot, el Festival de Música en Família de Girona, se celebrarà els dies 28, 29 i 30 de maig, amb vuit concerts a la sala Xavier Montsalvatge de l'Auditori i quatre més a la sala de cambra. El cartell el formen Els Amics de les Arts, Els Pets, El Pot Petit, Suu, Doctor Prats, Cesk Freixas i Xiula. Els organitzadors han ampliat un dia el festival per compensar l'aforament limitat.

DATA 28, 29 i 30 de maig
LLOC L'Auditori de Girona
PREU 12 €

Una edició anterior del Festivalot.

Litterarum i Fira del Llibre es fusionen a Móra d'Ebre

Móra d'Ebre acull aquest cap de setmana la 14a edició de Litterarum i la Fira del Llibre Ebrenç. Després d'una edició marcada per la pandèmia, el Litterarum recupera les activitats presencials, si bé una part dels actes s'emetrà en *streaming*. A més, es fusiona amb la Fira del Llibre, que es farà alhora.

De la programació de Litterarum destaca l'espectacle *Salpols*, amb poesia del cantant menorquí Cris Juanico, un recorregut per Menorca amb cançons pròpies i textos musicats de Vicent Andrés Estellés i Gumersind Riera; i l'espectacle *Poema incabat*, de Produccions de lo Nostro. El programa també inclou produccions amb segell Terres de l'Ebre, com ara *Musicant el rector de Valfogona*, de la cantant tortosina Pili Cugat i el guitarrista Carlos Luprian. A més, hi haurà diversos espectacles dedicats a l'escriptor i jutge Joan Perucho, al poeta Gabriel Ferrater o a la pintora i poeta Felícia Fuster, de qui enguany se celebra el centenari del seu naixement.

El programa de la 14a edició de Litterarum inclou un total de 12 espectacles –tres

dels quals infantils–, tres ponències i 32 presentacions de llibres, que tindran lloc just a tocar de la carpa de la Fira del Llibre Ebrenç de la plaça de Dalt. La fira del llibre ocuparà 150 m² amb més de 2.000 llibres per triar i remenar. En el marc de la fira es faran diverses taules rodones.

DATA Del 28 al 30 de maig
LLOC Móra d'Ebre
PREU En funció de l'acte

Cris Juanico participará al Litterarum.

ROBERTO SCHIAER

LLENA, ALS ESPAIS VOLART

L'exposició *En veu baixa*, d'Antoni Llena, inaugura la nova temporada als Espais Volart de la Fundació Vila Casas, al carrer d'Ausiàs Marc de Barcelona. La mostra està concebuda com un quartet amb quatre moviments, i s'hi pot veure una selecció de peces de l'artista disperses

en col·leccions públiques i privades. Entre les obres també s'hi poden veure dibuixos de la sèrie *SOS: senyals de fum des d'un subsòl*, fets durant el confinament per la pandèmia del coronavirus. Es podrà visitar del 28 de maig al 27 de juliol. L'entrada val 5 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

La Champions se gana, pero la igualdad se pelea

El fútbol femenino no quiere desaprovechar el momento y reclama más pasos hacia un trato y un reconocimiento como los del masculino

Cugat Comas
MATARÓ

Ya han pasado dos semanas del gran día que todo el mundo va a recordar siempre, y lo prioritario es que el hito no ahogue la gesta, que el destino no eclipse el camino y, ante todo, que nadie dé la guerra por ganada. Quince días después del histórico triunfo del FC Barcelona en la final de la Champions femenina, con su consiguiente resonancia mediática, una idea está presente y

es compartida en todo el mundillo del fútbol que juegan ellas: que sirva, que no sea flor de un día, que sea un punto de inflexión. La gesta de Göteborg fue una noche feliz para mucha gente –anda necesitado el culé de alegrías–, pero también un grito de afirmación de una rama del fútbol que se sabe y se conoce con muchas deudas acumuladas. Ahí viene a cobrárselas enfrente de la masculinización que ha sido la principal constante de más de un siglo de historia del balompié. La Champions se ha ganado, pero para la plena igualdad queda mucha pelea. *Spoiler*: no las subestimen, porque acaban ganando lo que es suyo.

Muchas veces es la trivialidad de la tendencia, de la moda, del momento lo que permite a causas con décadas de bagaje alzarse y ser protagonistas. En este sentido, en Suecia no levantó la Copa de Europa solo el Barça: también fue campeón todo el fútbol femenino, que en Catalunya y España hace ya años que brega por deshacerse del papel subalterno al que la cultura heteropatriarcal dominante en la sociedad y los estamentos deportivos y mediáticos aún parecen querer reservarles. Pareciera que el fútbol femenino es algo moderno, y tan solo con esbozar esa idea se perpetra un atentado. Ellas ya jugaban cuando la pelota empezaba a rodar y solo el rol desplazador y discriminante de la cultura machista las despojó de un protagonismo que ahora quieren para ellas. Y quien piense que esto empieza con el actual Barça –el de la Champions perdida dos años atrás y el campeón de 2021– se equivoca.

Los datos son como el algodón y no engañan. Según estadísticas oficiales de la FIFA, 26 millones de mujeres juegan al fútbol de forma habitual en 180 países de todo el mundo. Cincuenta y tres federaciones cuentan con selección propia –son pocas, aún– y en el caso de España los éxitos son recientes pero repetidos. Más datos, en 2020 había más de 14.000 fichas federativas en Catalunya, según datos de la Federació Catalana de Futbol, que lleva años impulsando y subvencionando la expansión de equipos con el programa Orgullo. El crecimiento antes de la pandemia era sostenido y acrecentado: unas mil fichas nuevas cada temporada. Es una burrada. Y ojo que no se dispare todavía más, al rebufo del momento Barça.

Pocas voces en España conocen tanto y tan de cerca el día a día de la Liga Iberdrola y los equipos y las jugadoras como Inés Sánchez, quien junto a Sara Portillo es au-

En Suecia no levantó la Copa de Europa el Barça, sino todo el fútbol femenino catalán

Quien piense que el fútbol femenino empieza con el actual Barça, se equivoca

SEAGULL BADALONA

La plantilla del Seagull Badalona.

EL MEJOR CLUB SOLO FEMENINO

No se puede hablar del fútbol catalán sin mencionar al tercer club más destacado, el Seagull Badalona. ¿No les suena? Su mérito es doble, puesto que es una entidad que se vertebra en base a sus categorías femeninas, sin referente masculino. Este club de referencia goza de popularidad y reconocimiento en Badalona, donde las *gavines* –el apodo por el que se las conoce– incluso fueron las pregoneras de las populares Festes de Maig. El Seagull, sin apoyos, hace frente a las obligaciones económicas de la segunda división. Todo un ejemplo.

tora de *Femenino*, el fútbol que no nos quisieron contar, publicado por Librofútbol. Han repasado en 308 páginas completas de lectura apetecible la situación del fútbol practicado por ellas en 16 países. Una radiografía completa cuya publicación ha coincidido con el exitazo culé que la propia Sánchez pone en contexto: “La de esta Champions del Barça es un éxito espectacular, porque es la misma historia de la derrota sufrida dos años antes que esta vez se convierte en triunfo, y no tan solo eso; es una consecuencia de una apuesta: después de perder su primera final, el equipo redobla entrenos, prioriza el físico y trabaja mucho. Es una idea fuerza muy clave: el éxito se trabaja y lo mejor de este Barça es que el esfuerzo que se ha hecho para llegar a ser las mejores de Europa no es en base a grandes inversiones, sino siendo fieles al estilo. Esa es la magia”, asegura.

Sánchez se confiesa escéptica en general, pero quiere pensar que esta Champions cambiará el curso del fútbol femenino. “La historia de este deporte en España es la de muchas promesas nunca correspondidas. Pero en este momento hay muchos clubes, como Real Madrid, Atlético, Real Sociedad o Levante, que saben que, sin grandes presupuestos pero con un proyecto claro, tienen la final de la Champions a su alcance, como algo posible. Los seis millones de presupuesto anual del Barça son irrisorios para la mayoría de clubes con presencia en la Primera División masculina”.

En uno de los equipos que Sánchez sitúa en la *pole* para una alternancia en la primera división –en la que este año el Barça no ha tenido rival que le haya tosido un triunfo– está la Real Sociedad, con otra periodista catalana, Natalia Arroyo, de entrenadora y referente del proyecto. Arroyo, una de las voces que más y con mejor conocimiento han hecho mella en el también masculinizado mundo del periodismo futbolero, ha recibido la confianza de un club, el *txuri urdin*, en el que se está viendo el sello del fútbol de toque. Porque esta es otra: ante los tópicos y las críticas, mucha gente –incluidos veteranos aficionados del deporte– ve en el femenino algo así como una urna de las esencias del fútbol clásico. Y en las Bonmatí, Putellas, Torrejón o Ouahabi, los valores que se extrañan entre los homólogos de sus posiciones. Ese es también el nicho de popularidad que debe aprovecharse y en eso se concentran todas.

La impronta feminista

Cabe preguntarse el porqué del actual *boom* del fútbol femenino catalán y español, que a pesar de estar en la cresta de la ola sigue a años luz del nivel y la profesionalización de Estados Unidos, Francia o Alemania. Sánchez identifica como un factor clave la revolución feminista global de los últimos años y la asunción de las pro-

Según datos de la FIFA, 26 millones de mujeres juegan al fútbol de forma habitual

Inés Sánchez: “La magia del triunfo del Barça es que lo ha hecho siendo fiel a su estilo”

Mucha gente ve en el femenino algo así como una urna de las esencias del fútbol clásico

pias jugadoras de su rol en esta oleada violeta: “Sin el movimiento feminista no se estaría en el actual momento de expansión, y la clave es que antes se jugaba, pero las futbolistas no tenían la conciencia de ser referentes. Ahora lo van siendo y las niñas se saben el nombre de las jugadoras a las que les gustaría parecerse de mayores. La sociedad cambia y con ella también el fútbol”.

Y ahí sale la historia con su lógico memorial de agravios: “Las mujeres ya jugaban al fútbol, pero en las décadas de los años 20 y 30 se les prohibió hacerlo en muchos países. El fútbol era cosa de hombres, e incluso había médicos que afirmaban que jugar era contraproducente para tener hijos. En el fútbol femenino vamos con 50 años de retraso porque estuvimos 50 años sin jugar. Así de claro”.

Superando obstáculos

Más allá de un seguimiento creciente, pero aún muy desigual respecto a las competiciones masculinas, el fútbol femenino ha ido superando obstáculos en su carrera de fondo hacia la plena igualdad. Reman en distintos frentes de una misma causa desde el efecto Megan Rapinoe en Estados Unidos –referentes del deporte comprometido e incluso a la huelga por la equiparación salarial– o los sollozos emocionados de Vicky Losada cuando ponía en contexto lo mucho que sabían que habían hecho al ganar la máxima competición europea. O el debate de la nomenclatura, que Inés Sánchez zanja por lo sano: “Esta Champions ha servido para que por primera vez se hable de fútbol masculino, lo que ya es mucho. Más allá de etiquetas, lo que se ha terminado es el hecho de entender el fútbol a secas como el de ellos”.

¿Qué tiene que ser el fútbol jugado por mujeres de este país de mayor? Pues, más allá de intentar coleccionar más fotos alegres como las de este 2021, el modelo tiene que ser cabalgar hacia la igualdad de trato

FC BARCELONA

LEVANTE LAS PLANAS

Arriba, el Barça gana la Copa de Europa. Abajo, jugadoras del Levante Las Planas.

“Sin el movimiento feminista no se estaría en el actual momento de expansión”

“En el fútbol femenino vamos con 50 años de retraso; estuvimos 50 años sin jugarlo”

Todavía queda mucho camino por recorrer para lograr una auténtica profesionalización

–antes incluso que la salarial, más utópica– y parecerse a Alemania o Francia. La palabra clave, *profesionalización*. Uno de los muchos procesos que fueron anunciados y que con excusa pandémica parecen haber olvidado clubes y federación. “En condiciones de entreno, horarias y de campo, en instalaciones, en trato y en repercusión o cobertura televisiva, hay mucho camino por recorrer”, define Sánchez.

Y eso pasa por que el Barça se mantenga de locomotora, porque el Espanyol apueste por un equipo en muy mal momento –ellas estaban en primera este año, pero el club no las trata como el primer equipo que son– y porque todos los niveles del iceberg que tiene en la Copa de Europa su punta vayan sumando masa. La igualdad se gana rompiendo moldes y las mujeres que juegan a fútbol van a por todas.

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguestoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Maresme

Barcelonès

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

Horizontals

1. Exempt de dany, de corrupció, no fet malbé. Cuc de seda. Estereoradiant. 2. Tricloroacetaldehid. Principal metabòlit de les proteïnes, que és excretat per l'orina. 3. Dreccera. D'Alp. 4. Bruscat i costerut. Sisè i darrer estatge del Cretaci inferior, situat damunt l'Aptià i sota el Cenomanià. 5. Mancat en absolut d'equitat, de justícia. Volta d'una espiral, d'una hèlice, del fil d'una bobina o d'un enrotllament. 6. Planeta o cos celeste, especialment considerat com a hàbitat. Interval musical de mig to. 7. Tremuja. Trastorn per dèficit d'atenció. 8. Angle comprès en un pla horitzontal, format pel pla visual que passa per un punt i una direcció fixa. República Democràtica del Congo.

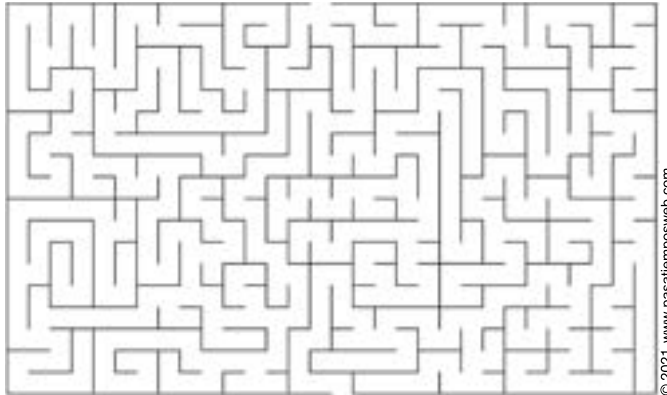
Verticals

1. Absència del timus. 2. Isòtop natural radioactiu del radó dit també emanació de l'actini. 3. Relatiu a la laringe. 4. Manyoc de cabells, fils, fibres, etc. Ordre per esborrar arxius. 5. Fibra tèxtil sintètica formada per poliacrilonitril d'alt grau de polimerització. Unitat de compte de valor de dotze diners. 6. Part terminal del braç, que comprèn el carp, el metacarp i els dits. Dit dels béns immobles. 7. Tou. Missatge de text. 8. Rascler. 9. Xuclada. 10. Torni a brotar. 11. Tros de terra per a conrear-hi hortalisses regat artificialment. Doctor abreuiat. 12. Anella que pot córrer al llarg d'un pal, d'una corda, etc., per a subjectar-hi una antena, una verga o un altre objecte. Taxa Anual Equivalent.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

					5		1	
1				4	7		8	2
5	2							7
	5	3		6				8
7	8	1		5	4		2	
2	4					1		
	1	2	5			8	6	3
6				2	8	4		
			4			2		9

Fàcil

7								
			3			7	6	1
	9		4	1		2		5
		7	6					
2				4		6		
4			7	2	8			
	1			9				
		2				5	3	
3								

Difícil

SOLUCIONS

3	4	8	5	7	6	9	1	2
9	7	2	1	8	4	5	3	6
5	1	6	2	9	3	8	4	7
4	6	9	7	2	8	1	5	3
2	3	5	9	4	1	6	7	8
1	8	7	6	3	5	4	2	9
6	9	3	4	1	7	2	8	5
8	2	4	3	5	9	7	6	1
7	5	1	8	6	2	3	9	4

Difícil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Sa. Bòmbix. Sr. 2. Cloral. Urea. 3. Atall. Alpenc. 4. Tiribó. Albia. 5. Inic. Espira. 6. Mòn. Semitò. T. 7. I. Gronsca. Tda. 8. Azimut. Zaire. Verticals: 1. S. Atimla. 2. Actinó. Z. 3. Laringi. 4. Bolic. Rm. 5. Orlo. Sou. 6. Ma. Seent. 7. Bla. Sms. 8. I. Lapiaz. 9. Xupit. A. 10. Rebrot. 11. Sènia. Dr. 12. Raca. Tae.

Núria Martorell

¿Ser psicóloga la ayuda a perfilar los personajes? Mucho. Son profesiones parecidas. La psicología quiere comprender por qué las personas toman ciertas decisiones y comportamientos. Y el teatro busca acercarse a las motivaciones de los personajes.

Trabajó en el mundo penitenciario. ¿Qué es lo que más recuerda? Lo cuadrículado que es. Ahí conoces de todo, historias de vida, gente que se ha equivocado... Y comprendes que el entorno en el que te crías es superimportante para tu historia vital, dónde acabarás, qué tropezones tendrás.

Describe *Mare de sucre* en tres palabras. Justicia social –son dos–, amor y empatía.

La protagonista, Andrea, se expresa con una honestidad aplastante. ¡Qué gran actriz! Sí, Marc Buxaderas le dice que le retirarán el carnet de discapacitada [risas].

Dudó si proponer a los actores vocalizar más rápido, pero la gente debe acostumbrarse a otras maneras de hablar. Hay muchas formas de decir las cosas sin que una sea mejor que otra. Esta riqueza ha de conquistar los escenarios.

El dilema que plantea es si una mujer con disfunción puede ser madre. ¿Qué parte del diálogo entre la protagonista y su madre duele más? Cuando le dice “ha pasado porque tenía que pasar”. A mí me lo han dicho: he perdido a dos hijos.

Y escribiendo *Mare de sucre* se embarazó ¡y dio a luz! Fue maravilloso, como todos mis embarazos con sus distintos finales. En este pensé si sería capaz de ser madre, si lo haría bien... Dudas que están

en *Mare de sucre*. Pero a mí me decían “sí podrás”, y a Cloe, “tú no puedes”.

¿Qué legitima a la sociedad a decidir sobre los cuerpos de las personas con diversidad? Esa cosa egocéntrica que tiene el privilegio, sentirse el centro del universo y que la mayoría decida qué es lo normal.

¿Dónde están los límites, en la sociedad o en la gente con diversidad? En la sociedad. Tus diversidades comienzan donde acaba la comprensión de la gente. En Escenaris Especials hay 100 alumnos y no veo ningún nombre que los junte a todos (¡no existe!).

La obra *Como una perra en un descampado* nació fruto de la primera vez que perdió a un hijo, embarazada de cinco meses. Un tema tabú. Si la muerte lo es, la de alguien que aún no ha nacido, aún más.

Usted dijo: “A veces el dolor contiene una belleza e intensidad que te hacen sentir muy viva”. Deberían enseñarnos a no temer a las emociones que no son consideradas positivas. Con las redes sociales, parece que todo sea un pastel de arándanos gigante.

Clàudia Cedó

“Tu diversidad empieza donde termina la comprensión del otro”

Su proyecto Escenaris Especials sube al escenario a personas en riesgo de exclusión social y con diversidad. Sus obras, representadas por actores con discapacidades psíquicas y físicas, triunfan en el TNC y el Centro Dramático Nacional

EMPATÍA

Clàudia Cedó (Banyoles, 1983) es una dramaturga y directora que aúna psicología y teatro, consciente del gran poder terapéutico de la empatía. Crea referentes que rompen estigmas y barreras para normalizar todas las situaciones vitales que existen. Lucha contra el absolutismo que quiere una homogeneidad que no existe. Espolea conciencias con ternura, humor y mucho oficio. Y visibiliza temas tabú, como la muerte fetal.

